

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

LIIKETALOUS

TUTKINTOTYÖRAPORTTI

**HUMAP TOOLIN SOVELTAMINEN
PROAKATEMIAN KÄYTTÖÖN**

Ville Lope

Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
Marraskuu 2005
Työn ohjaaja: Jyrki Vehmas

TAMPERE 2005

Tekijä(t)	Ville Lope	
Koulutusohjelma(t)	Tietojenkäsittely	
Tutkintotyön nimi	Humap Toolin soveltaminen proAkatemian käyttöön.	
Työn valmistumis- kuukausi ja -vuosi	Marraskuu 2005	
Työn ohjaaja	Jyrki Vehmas	Sivumäärä: 66

TIIVISTELMÄ

Proakatemia on Tampereen Ammattikorkeakoulun liiketalouden sekä tietojenkäsittelyn koulutusohjelmien yhteinen yrittäjyyden suuntautumisvaihtoehto. ProAkatemian oppimismetodi poikkeaa perinteisestä ammattikorkeakoulujen opetusmetodista.

ProAkatemiaan tarvittiin tietojärjestelmä, joka toimisi samalla niin tiedottamisen kuin oppimisenkin välineenä.

Humap Oy:n kehittämä Humap Tool mahdollistaa organisaation omat toimintatavat. Siinä yhdistyvät luontevalla tavalla virtuaalinen tiimityö, projektinhallinta, Intranet-toiminnot ja eLearning –ratkaisut. Humap Toolin pohjalta muokattu proAkatemian Intranet sekä oppimisalusta on nimetty Pakiksi.

Tämän työn tarkoituksena oli kartoittaa Humap Toolin eri soveltamisvaihtoehdot proAkatemian tarvenäkökulmasta, arvioida niiden soveltamisvaihtoehtojen hyvät ja huonot puolet sekä muokata Humap Tool proAkatemian käyttöön soveltuvaksi.

Työn tutkimusosassa esittelen Humap Toolin eri ominaisuuksia sekä komponentteja. Samalla kerron miten Toolista muokattiin juuri proAkatemian käyttöön soveltuva työkalu.

Tool on osoittautunut käytännössä parhaaksi mahdolliseksi oppivan organisaation oppimisalustaksi. Pakkia käyttävän suuren massan käyttökokemukset ovat kuitenkin vielä vähäisiä ja motivoituneita Pakin käyttämiseen tarvitaan.

Author(s)	Ville Lope		
Degree Programme(s)	Business Information Systems		
Title	Applying the Humap Tool for the needs of the proAcademy.		
Month and year	November 2005		
Supervisor	Jyrki Vehmas	Pages:	66

ABSTRACT

ProAcademy is Tampere Polytechnic's Business Economics and Technologies' line of entrepreneurship. The learning method of proAcademy differs from the usual learning method of polytechnic universities.

ProAcademy lacked a datasystem providing a channel to communications and eLearning.

Humap Tool developed by Humap Oy provides a way of action to any organization. It combines virtual teamwork, project management, Intranet activities and eLearning solutions. Based on Humap Tool, the learning platform and Intranet of proAcademy is called Pakki.

The purpose of this thesis was to find out different options to apply Humap Tool in proAcademy's point of view, evaluate applying options' advantages and disadvantages and to moderate Humap Tool suitable for the needs of proAcademy

In the study part of this thesis I'm introducing qualities and components of Humap Tool. At the same time I'm describing how Humap Tool was customized for the needs of proAcademy.

Humap Tool is proven to be the best learning platform for learning organizations. Currently actual user experience of Pakki is lacking and ways of user usage motivation are required.

Sisällysluettelo:

1 Johdanto	5
2 ProAkademia	7
2.1 ProAkatemian taustaa	7
2.2 ProAkatemian tarpeet Intralle	8
2.3 Utopia tulevasta käytöstä	9
3 Tarvittavan välineen eri tehtävien taustat	12
3.1 Hiljaisen tiedon kerääminen	12
3.3 Verkko-oppiminen	13
3.4 Intranet-käyttö	17
3.5 Extranet-käyttö	20
4 Käyttöönoton yleiset haasteet	22
4.1 Intranet	22
4.2 Verkko-oppimisympäristöt	25
5 Uuden välineen valinta ja käyttöönotto	26
5.1 Päätymisen Humap Tooliin	26
5.2 Käytännön soveltamistyö	28
5.3 Varsinainen käyttöönotto	29
6 Humap Toolin ominaisuudet	33
6.1 Perusominaisuuksia	33
6.2 Peruskomponentit	39
7 Humap Toolin ominaisuuksien soveltaminen	47
7.1 Henkilöt	48
7.2 Tiimiyritys	49
7.3 Asiakkaat	50
7.4 Projektit	52
7.5 Oppimissolut	53
7.6 Esseet	55
7.7 Innovointi	56
7.8 Toimintamallit	58
7.9 Keskustelufoorumi	59
7.10 Kalenteri	61
8 Yhteenveto ja johtopäätökset	63
9 Lähteet	66

1 Johdanto

Proakatemia on Tampereen Ammattikorkeakoulun (jatkossa TAMK) liiketalouden sekä tietojenkäsittelyn koulutusohjelmien yhteinen yrittäjyyden suuntautumisvaihtoehto. ProAkatemian oppimismetodi poikkeaa perinteisestä ammattikorkeakoulujen opetusmetodista.

TAMK:lla on olemassa oma Intranet, josta olisi ollut mahdollista lohkaista proAkatemialle oma osio. Samoin TAMK:lla on käytössään lisenssit useisiin eri verkko-oppimisympäristöihin. ProAkatemiassa tehtävät projektit asettavat omat kriteerinsä Intranetille.

Nämä eivät kuitenkaan sovi hyvin yhteen - ProAkatemiaan haluttiinkin tietojärjestelmä, joka toimisi samalla niin tiedottamisen kuin oppimisenkin välineenä.

Humap Tool on Humap Oy:n kehittämä web-selaimella toimiva verkko-oppimisympäristö, joka mahdollistaa organisaation omat toimintatavat. Siinä yhdistyvät luontevalla tavalla virtuaalinen tiimityö, projektinhallinta, Intranet-toiminnot ja eLearning –ratkaisut.

Humap Toolin pohjalta muokattu proAkatemian Intranet sekä oppimisympäristö on nimetty Pakiksi. Pakkia käytetään proAkatemian tiimiyhtymien työkaluna niin tehtävien projektien kuin oppimiskokemusten kirjaamiseen ja jäsentämiseen.

Jaana Hiltunen on tehnyt oman Liiketalouden jatkotutkintotyönsä proAkatemian tarpeista omalle Intranetille. Kyseinen työ toimii vaatimusmääritelmänä Pakille.

Tämän työn tarkoituksena on kartoittaa Humap Toolin eri soveltamisvaihtoehdot proAkatemian tarvenäkökulmasta. Arvioida niiden soveltamisvaihtoehtojen hyvät ja huonot puolet sekä muokata Humap Tool proAkatemian käyttöön soveltuvaksi.

Työn rakenteesta

ProAkatemian opiskelijoiden yhteinen halu on oppiminen. He ovat kaikki valikoituneet proAkatemiaan, koska he haluavat oppia – yrittäjyydestä, markkinoinnista, viestinnästä ja niin edelleen. ProAkatemiasta kerrotaan tarkemmin kappaleessa kaksi. Samassa kappaleessa luon utopian, haavekuvan Pakin toimimisesta proAkatemialaisten päivittäisenä työkaluna.

Kolmannessa kappaleessa tutustutaan tarkemmin hiljaiseen tietoon, verkkooppimiseen sekä Intra- ja Extraneteihin.

Neljännessä sekä viidennessä kappaleessa tutkiskellaan Intranetien sekä oppimisympäristöjen käyttöönottoa sekä teoriassa että käytännössä. Kuudennessa kappaleessa perehdytään tarkemmin Humap Toolin ominaisuuksiin.

Seitsemännessä kappaleessa analysoin Hiltusen jatkotutkintotyön ehdotelmia ja esitän omat johtopäätökseni niiden tarpeellisuudesta sekä soveltamisesta Pakissa.

---

2 ProAkademia

2.1 ProAkatemian taustaa

Proakademia on Tampereen Ammattikorkeakoulun yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan liiketalouden koulutusohjelman sekä luonnontieteiden alan tietojenkäsittelyn koulutusohjelman yhteinen yrittäjyyden suuntautumisvaihtoehto.

ProAkatemian oppimismetodi poikkeaa perinteisestä ammattikorkeakoulujen opetusmetodista. Oppimismetodin on kehittänyt Timo Partanen, joka on Jyväskylän Ammattikorkeakoulun Tiimiakatemiian luoja sekä tämän hetkinen päävalmentaja (Hiltunen 2004: 9).

Oppiminen proAkatemiassa tapahtuu käytännössä samalla tavalla kuin Tiimiakatemiassa: Tiimitreenien, kirjallisuustreenien sekä käytännön toiminnan kautta. Tiimitreeneissä opiskelijoista muodostetut tiimit jakavat kokemuksiaan ja oppivat toinen toiseltaan tiimityöskentelyä, yrittäjyyttä ja johtamista (tiimiakatemia.net). ProAkatemiassa näitä tiimitreenejä kutsutaan lannoituksiksi, landeiksi.

Käytännön treeneillä tarkoitetaan omassa tiimiyrityksessä tehtyjä projekteja, jotka voivat olla esimerkiksi asiakkaalle tarjottuja tuotteita tai palveluita. Kirjallisuustreenit tarkoittavat kirjojen lukemista sekä niistä kirjoitettuja esseitä, joissa peilataan kirjoista saatua oppia käytäntöön kuten esimerkiksi käynnissä olevaan asiakasprojektiin. (tiimiakatemia.net.)

Vastuu oppimisesta ja kaikesta siihen liittyvästä tekemisestä on siirretty opiskelijan, akatemialaisen harteille. Niin tiedon, kuin asiakkuuksienkin hankinta on opiskelijan vastuulla. Opintopisteitä kerryttävien treenien sekä projektien tuntikirjanpito on opiskelijan vastuulla. Alussa valmentajan sekä

---

vanhempien akatemialaisten tuki tarpeen, mutta pian opiskelijat oppivat kantamaan vastuun yhdessä tiiminsä kanssa (Hiltunen 2004: 10).

2.2 ProAkatemian tarpeet Intralle

Syksyllä 2005 proAkatemiassa on noin 70 opiskelijaa sekä henkilökunnan jäsentä. Tähän mennessä proAkatemialla ei ole ollut yhteistä sähköistä tiedotuskanavaa sähköpostin lisäksi. ProAkatemian yhteistä sähköpostilistaa on käytetty enemmän ja vähemmän väärin hyväkseen - kahden tai kolmen hengen välistä ristiriitaa koko postituslistan jäsenistön seurattessa sivusta.

Tähän saakka valtaosa tiedosta on tullut kirjoista lukemalla ja itse tekemällä. Dokumentaatio suunnitelluista saatika tehdyistä projekteista on ollut vaatimatonta. Ensi vuonna joku saattaa aloittaa samanlaisen projektin, mitä proAkatemian kautta aikain ensimmäinen tiimi, Villivisio on jo tehnyt. Eikö olisikin kätevää kysyä projektia tehneiltä neuvoa ja vinkkejä miten ongelmalliselta tuntuva asia kannattaisi parhaiten hoitaa?

Intranetin tai oppimisalustan avustuksella voitaisiin pitää kirjaa aikaisemmin tehdyistä projekteista. Näin ollen voitaisiin helposti löytää saman aihepiirin taikka sitä läheisesti sivunneet projektit.

Tästä kulmasta katsottuna Intranet tulisi olemaan erittäin tarpeellinen väline proAkatemialaisille. Dokumentaatio, joka tähän saakka on ollut äärimmäisen vähäistä, nousisi nopeasti mukaan sähköiseen aikakauteen. Kun dokumentaatio on sähköisessä muodossa Intranetissä, on sitä helppo tarkistaa mistä tahansa kunhan tarjolla on vain internetyhteys.

Miten sitten Intranetissä voidaan kuljettaa yhteisön tietopääomaa? Tai paremminkin: miten sitä voitaisiin lisätä?

2.3 Utopia tulevasta käytöstä

Eletään joulukuuta 2008. Pekka Proakatemia-alainen on aloittanut opiskelunsa syksyllä proAkatemialla. Edellinen vuosi on kulunut TAMK Liiketalouden toimipisteessä Teiskontiellä. Edellisen vuoden aikana Pekka on suorittanut määrätietoisesti kaikki proAkatemialaiselta vaaditut perusopinnot, vaikka välillä onkin ollut hieman rankkaa.

Pekka marssii kohti proAkatemiaa pikkupakkasessa kevyen lumisateen vauhdittaessa matkantekoa. Saavuttuaan ovesta sisään ja saatuaan tuoretta kahvia kuppiinsa Pekka istahtaa tietokoneen ääreen. Kirjaututtuaan työasemalle sisään Pekka kirjoittaa Pakin käyttäjätunnuksen sekä salasanan suoraan työpöydällä olevaan kenttään. Enterin painallus avaa selaimen, jossa on suoraan Pekan käyttäjäoikeuksien sallimat työtilat näkyvillä.

Ensimmäiseksi Pekka käy katsomassa proAkatemia-työtilassa tuoreimmat keskustelunaiheet sekä uudet kolahdukset. Vuoden kauemmin opiskellut Katri on saanut hienon kolahduksen ollessaan markkinointiseminaarissa edellisenä iltana – hän kertoo tästä kokemuksesta auliisti. Kyseisestä kolahduksesta innoissaan Pekka päättää katsastaa Pakin kalenterista muut tulevaisuuden markkinointiin liittyvät seminaarit. Kolmen viikon päästä on seuraava seminaari. Kalenterimerkinnässä on suora linkki nettisivulle, jossa ilmoittautumisia otetaan vastaan. Pekka päättää ilmoittautua välittömästi.

Katrin kolahduksesta vieläkin innoissaan oleva Pekka päättää katsoa Katrin kirjoittamia markkinointiesseitä Pakista. Hakukone kertoo niitä olevan neljä kappaletta. Pekka silmäilee esseet nopeasti lävitse. Timo Ropen kirjasta saadut kolahdukset ovat huippuluokkaa. Pekka päättää tarkistaa saman tien koulun kirjastosta onko kirjaa tallella. Linkki etusivulta kiidättää Pekan kirjaston hakuun. Nopeasti Pekka löytää kyseisen kirjan tilanteen. Finlaysonin kirjastossa on yksi kirja hyllyssä. Pekka varaa kirjan, jotta saisi aloittaa lukemisen mahdollisimman pian.

Pekka on hyvässä vauhdissa kirjausteidensä kanssa. Syksyn aikana pisteitä on kertynyt jo 15. ProAkatemialaisilta vaaditaan 10 pistettä, jotta he saavat suorittaa ensimmäisen synnytyksensä. Pekka on suunnitellut tutustumissolunsa kanssa synnytystä aloittavan yrityksen markkinoinnissa. Soluun kuuluu kolme muuta jäsentä Pekan lisäksi. Pekka on avannut synnytyksen valmistelemista varten Tiiminsä työtilaan uuden työtilan, jonne vain saman solun ihmisillä on oikeus päästä. Tätä kautta he voivat suunnitella synnytystä yhdessä, eikä yhtenäistä tapaamisaikaa tarvita.

Yhteisen keskustelun aikana on pystytty päättämään synnytyksen rakenne, Pekka on lisännyt rakenteen Jalostamoon, jonne solun jäsenet rakentavat oman aihealueensa mukaan materiaalia. Pekan aiheena on tapahtumamarkkinointi.

Kaksi muuta solun jäsentä ovat olleet ahkeria, he ovatkin jo melkein saaneet omat osuutensa valmiiksi. Kuitenkin solun neljäs jäsen, Kalle, ei ole saanut mitään vielä aikaiseksi. Pekka laittaa Pakin sähköpostiominaisuudella viestin Kallelle muistuttaakseen häntä lähenevästä takarajasta. Viestiin Pekka liittää linkin suoraan Jalostamoon, jossa työtä on koostettu.

Pekka toimii kehitysvammaisille suunnatun virkistätymistapahtuma Pilke 2009:n projektipäällikkönä. Pilke järjestetään keväällä jo kuudetta kertaa. Tänä vuonna tavoitteena on aktivoida Pirkanmaan lisäksi läntinen Suomi. Turusta ja Porista on jo järjestetty bussikyvyditykset tapahtumapaikka Pirkkahallille. Rauman kehitysvamma-yhteistyö ry:n toiminnanjohtaja ei ole vielä lämmennyt idealle ja Pekka päättääkin jututtaa viimevuonna kyseiseen henkilöön yhteydessä ollutta projektiryhmän jäsentä. Edellisen vuoden projektiraportissa oli maininta raumalaisten vähäisestä kiinnostuksesta. Pekka kaivaa Pilke 2007 – projektin projektipäällikkö Riikan yhteystiedot ja lähettää hänelle sähköpostia – josko tapaaminen asian tiimoilta olisi mahdollista. Aktiivisesti alumnitoiminnassa mukana oleva Riikka vastaa nopeasti Pekalle ja ehdottaa

tapaamista läheisessä kahvilassa. Tapaaminen saadaan sovittua puoleen päivään mennessä.

Vartin päästä Pekalla on sovittu tapaaminen asiakkaan kanssa. Pekka tarkistaa Pakista projekti-komponentista mitä edellisessä projektitapaamisessa käytiinkään läpi – ihan vain muistin virkistämiseksi. Samalla Pekka tarkistaa asiakas-komponentista vielä nippelitietoa saapuvasta asiakkaasta. Asiakkaan tytär oli viettänyt syntymäpäiviään edellisen tapaamisen jälkeen. Kuulumiset syntymäpäiväjuhlien kulusta on erinomainen tapa aloittaa palaveri, sekä samalla murtaa jää, ajattelee Pekka. Samalla Pekka muistaa, että kyseinen asiakas ei juo ollenkaan kahvia, vaan ennemmin teetä. Pekka päivittää tämän tiedon Pakin asiakasrekisteriin ja suuntaa keittiöön laittamaan vedenkeittimen päälle.

3 Tarvittavan välineen eri tehtävien taustat

3.1 Hiljaisen tiedon kerääminen

Tietoverkot ovat vasta viime vuosina alkaneet juurtua osaksi arkielämää. Työelämässä tietoverkkojen käyttö on kuitenkin tavallista. (Matikainen 2002: 133.) Informaatioteknologia on muuttanut ihmisten lukemista ja kirjoittamista (Alasilta, 2000). Tietokoneet ovat nyt osa ihmisten jokapäiväistä elämää - sähköpostin arkipäiväistymistä voidaan pitää osasyllisenä ihmisten lukutyylin muuttumiseen.

Ennen tietoa vain lähetettiin, nyt vastaanottajan edellytetään hakevan tietoa aktiivisesti lisää (Stähle 1999: 87). Tieto saada kaivettua esiin nopeasti - Se on perusedellytyksenä työelämässä nyky-yhteisössä. Pedley (1999: 71) kiteyttää saman: Tieto on voimaa, mutta tieto ei tarkoita samaa kuin informaation määrä.

Informaatiotulvan vuoksi ihmisiltä nykyään vaaditaan hyvää lukutekniikkaa sekä useiden erilaisten tekniikoiden hallintaa. Muussa tapauksessa päivän kaiken informaation lukemiseen menisi turhan pitkään. Alasillan mukaan (2002: 40) tehokas lukutekniikka on selviytymiskeino.

Hiljainen tieto

Stähle ja Grönroos (1999: 90) ovat saaneet hiljaisen tiedon määritelmän kiteytettyä: ”Vaikka henkilö ei osaakaan ilmaista, mitä hän osaa, hänen osaamisensa käy silti ilmi hänen toiminnassaan”. Osaamisen näyttävää toimintaa lienee hankalaa siirtää verkkoon, mutta onko henkilön osaamista mahdollista tulkita hänen kirjoittamastaan tekstistä niin sanotusti rivien välistä?

Myös organisaatiot ovat ymmärtäneet hiljaisen tiedon merkityksen ja haluavat saada tuon tietopääoman käyttöönsä. Tarkoituksena on käyttää tuota tietoa

kollektiivisesti, jotta organisaatiosta tulisi tuottavampi ja innovatiivisempi. (Pedley 1999: 34.)

ProAkatemiassa tiimien sisällä viesti ja tieto kulkee varmastikin juuri niin hyvin kuin se perinteisin tavoin on mahdollista. Mutta entäpä tiimien välillä? Voiko Pakin kaltainen sovellus parantaa tiimien välistä viestintää sekä lisätä oppimista?

3.3 Verkko-oppiminen

Hiltunen (2004: 68) pitää verkko-opetuksen ja verkko-oppimisen erillään pitämistä tärkeänä. Hänen mukaansa verkko-opetuksen yhtenä osana on ohjaaja taikka opettaja. Sen sijaan verkko-oppiminen ei vaadi suoranaista ohjaajaa, vaan oppiminen tapahtuu ilman valvontaa ja ohjaamista - eritoten oppivassa organisaatiossa.

Verkkopohjaisessa opiskelussa ryhmäkeskeinen viestintä on oppimisen perusedellytys, koska oppimisessa ei ole kyse vain opettajien lähettämien tietojen omaksumisesta, vaan tietojen ja käsitteiden yhteisestä muokkaamisesta ja käsittelystä (Rouselle 1995: 106). ProAkatemiassa luodaan tälle opiskelutavalle vahva pohja opiskelijoiden ollessa itse tiedon etsijöitä ja tiedon tarpeen havainnoitsijoita.

Yhtenä verkko-opiskelun vahvuutena voidaan pitää sitä, että verkko-oppimateriaalien perinteiset oppikirjamaiset sisällölliset hierarkiat voidaan murtaa. Tämä johtuu pitkälti verkon tarjoamasta hypertekstiominaisuudesta ja sen avaamasta mahdollisuudesta monimuotoisten verkkomateriaalien suunnittelun. (Kiviniemi 2005: 25.)

Verkko-opetus

Verkko-opetuksen yhteydessä - tai pikemminkin sen rinnalla - puhutaan usein monimuoto-opetuksesta (mixed learning). Monimuoto-opetuksella tarkoitetaan yleensä opetuksen järjestämistä monimuotoisesti eli yhdistämällä lähi- ja etäopetuksen eri muotoja. Verkko-opetuksen yhteydessä monimuotoisuus voidaan ymmärtää laajemmassa merkityksessä, jolloin monimuotoisia ratkaisuja voidaan toteuttaa niin rakenteen, pedagogisten ja teknisten ratkaisujen kuin visuaalisten elementtienkin osalta. (Leino, Leino, Vaara-Sjöblom 2005: 42.)

Verkko-ohjaus

Leppisaaren ja Heleniuksen (2005: 169) mukaan verkko-ohjauksessa tärkeää on paitsi opettajan myös opiskelijan oma aktiivisuus. Miten opiskelija toimii verkossa vaikuttaa kaikkeen, myös ohjaukseen. Keskeiseksi kysymykseksi verkko-ohjauksessa nouseekin opettajan antaman ohjauksen ja opiskelijan oman itseohjautuvuuden suhde.

Pakissa oppimista ei pysty ohjaamaan normaalin verkkokurssin tapaan. Tämä perustuu taas käyttäjiensä omakohtaiseen valvontaan. Muut käyttäjät valvovat muita käyttäjiä. Ohjaajan eli tässä tapauksessa proAkatemian valmentajien rooli ei ole avainasemassa Pakin käytössä. Toki on suotavaa, että valmentajat seuraavat keskustelua ja esittävät uusia näkökulmia ja katsontatapoja. Keskustelun kuolema on aina kuitenkin pelotteena – se riski on kuitenkin otettava, mikäli keskustelu sitä vaatii. Väliintulon vaativaa tilannetta ei voida määrittää tarkasti, se jää jokaisen valmentajan harkittavaksi.

Verkkokeskustelu

Verkkokeskustelulle on ominaista dokumentoitavuus eli kaikki keskustelut tallentuvat. Tämä saattaa vähentää spontaania keskustelua ja tehdä keskusteluista harkitumpia ja muodollisempia. Toisaalta se on oppimisen näkökulmasta hyvä mahdollisuus, koska toisten viestejä voi lukea ja kommentoida rauhassa. (Matikainen 2003:122.)

Matikaisen (2003: 124) mielestä opettajan aktiivisuudella on myös haittapuolensa - opettajan osallistuminen saattaa joskus lopettaa käynnissä olevan keskustelun. Matikainen uskoo opiskelijoiden tällöin tulkitsevan opettajan kommentin keskustelun päättävänä johtopäätöksenä, vaikka opettaja onkin aikonut viestinsä jatkokeskustelua virittäväksi.

Provosointi verkossa

Ohjaavan materiaalin avulla, tai keskustelua ohjaamalla, asioita voidaan kyseenalaistaa sekä tuottaa tiedollista ristiriitaa, jopa provosoida. Tiedon ristiriita ja kyseenalaistaminen aktivoivat opiskelijan hankkimaan tarkempaa tietoa, käsittelemään sitä sekä tuottamaan tehtäviä ja kommentteja keskusteluun (Matikainen 2003: 78-79).

Päivittäisissä internetkeskusteluissa on havaittavissa vastaavaa provosointia. Provosointi eli ”fleimaus” (flaming) eli on eräs kiistanalaisimpia viihteen alalajeja internet-viestinnässä. Käytännössä ”fleimaus” on materiaalin kyseenalaistamista, arvosteltava tuotos on vain muun kuin ohjaajan tuottama.

Muiden käyttäjien tosielämässä tunteminen saattaa vaikuttaa jollain tavalla Pakissa oppimiseen. Kuitenkaan tätä ei pystytä selvittämään ennen kuin Pakin käytöstä on tullut vakiintunut tapa. Muussakaan tapauksessa Pakki ei ole perinteinen verkko-oppimisalusta. Vaikka normaaliin verkko-opetukseen voidaan vetää yhtymäkohtia ei kuitenkaan Pakissa ole opetusta. Kantavana

ideana on kertoa omasta oppimisestaan, dokumentoida omia oppimiskokemuksia ja kolahduksia ja tätä kautta tuoda oppimiskokemuksia muille käyttäjille.

Normaalilla verkkokurssilla sisältö on suunniteltu etukäteen äärimmäisen tarkasti. Pakissa oppiminen perustuu vain ja ainoastaan käyttäjiensä väliseen vuorovaikutukseen. Käyttäjät ovat ainoita, jotka ovat vastuussa sisällön tuottamisesta.

Edutainment

Nykyään puhutaan myös edutainmentista. Edutainment koostuu sanoista education ja entertainment eli siinä yhdistyvät koulutus/kasvatus sekä viihde (Matikainen 2003: 48).

Viihde ja viestintä eivät ole toistensa vastakohtia, vaan ne täydentävät toisiaan. Miellyttävät tuntemukset auttavat lukijaa viihtymään palvelun tai julkaisun parissa. Viesti otetaan vastaan paremmin miellyttävässä muodossa, kuin pakon sanelemana. (Metsämäki 2000: 52.)

Mikä rooli edutainmentilla on tulevaisuuden verkko-opetuksessa, pitäisikö oppimisen olla viihteellistä? Opitaanko verkossa viihtyen? Edistääkö opiskelun hauskuus oppimista, voiko oppiminen olla aina hauskaa? (Matikainen 2003: 48)

Pystyykö Pakki tarjoamaan proAkatemialaiselle hauskoja tai mukavia oppimiskokemusten hetkiä? Onko tuossa Pakin läpimurron paikka? Pystymmekö yhdessä luomaan Pakista paikan, jonne opiskelija menee aina innokkaasti, sillä hän tietää oppivansa jokaisella kirjautumiskerralla jotain uutta?

Metsämäen (2000: 52) sanoin: “Tarve oppia ja tietää enemmän on myönteinen asia”!

3.4 Intranet-käyttö

Intranet on julkisesta Internetistä palomuurin eristetty organisaatiokohtainen verkko, johon sisäiset operatiiviset ja viestintäjärjestelmät rakennetaan Internetissä yleistyneillä tekniikoilla (Jussila & Leino 1999: 80). Intranetillä on aina omistaja tai haltija, joka määrää verkon käytöstä. Siukosaari (1999: 207) kuvailee Intranetin yhden yrityksen tai yhteisön sisäverkkoksi, johon pääsee vain oma henkilökunta yrityksen omilla koneilla ja tunnuksilla. Tekniikan kehittymisen myötä useimpia Intranetejä pystyy käyttämään mistä tahansa tavallisella internet-selaimilla, kunhan vain käytössä on internet-yhteys.

Intranet-palvelut toimivat samalla teknologialla kuin Internet-palvelut. Intranet-palvelut on suunnattu puhtaasti yrityksen tai organisaatioiden työntekijöille. (Jussila & Leino 1999: 37.)

Ensimmäiset Intranetit valmistuivat Suomessa 1995-96. Verkkoviestinnän historia on lyhyt, mutta kuitenkin muutamassa vuodessa on tapahtunut tiedonvälityksen vallankumous. (Siukosaari 1999: 205.)

Sähköpostin korvaaja

Intranetin kautta saadaan jaettua nopeasti ja tehokkaasti informaatiota läpi organisaation. Se myös poistaa tiedotustilaisuuksien tarvetta ja siten keventää sisäisen tiedonkulun toteutustapaa organisaatiossa. (Rope & Vesanen 2003: 169.)

Kahden ja jopa kolmen henkilön välisessä sähköisessä viestinnässä sähköposti on ylivoimainen väline (Kuivalahti & Luukkonen 2003:188). Mikäli viestivän joukon koko kasvaa yli kolmen henkilön, viestintä vaikeutuu – tällöin Intranet osoittautuu hyödylliseksi.

Sähköposti ei ole luonteeltaan ryhmäpohjaista viestintää edistävä väline. Päinvastoin se perustuu yksilökeskeiseen viestintämalliin, joka tukee luonnollisesti yhdeltä yhdelle tai yhdeltä monelle -mallin mukaisia viestintätapoja. Sähköpostitse on aina riski sortua sähköisen viestinnän tehokkuuden innostamana perinteiseen kouluttajakeskeiseen viestintämalliin, jossa oppiminen jää pelkäksi tietojen kritiikittömäksi omaksumiseksi. (Rouselle 1995: 106.)

Tieto Intranetissä

Intranet-palvelut sisältävät usein informaatiota ja palveluja, joita ei haluta näyttää edes sidosryhmille, kuten asiakkaille ja lehdistölle. Niissä olevan tiedon joutuminen kilpailijoille saattaisi jopa pienentää yrityksen kilpailuetua. Toisaalta Intraneteissa oleva tieto ja palvelut saattavat olla täysin turhia muille kuin yrityksen työntekijöille. Intranet-palvelut keskittyvät sisäiseen viestintään tarjoten apua työntekoon ja pyrkimällä työilmapiirin sekä työskentelyolosuhteiden parantamiseen. (Jussila & Leino 1999: 36-37.)

Intranetissä olevan tiedon on hyvä olla olennaista sekä ajankohtaista. Intraan ei ole hyvä laittaa suurta määrää tietoa, vaan on parempi panostaa laatuun määrän sijasta. Jotta Intranet menestyisi, tulee sisällön olla ykkösasemassa (Pedley 1999: 27-28).

Pakki on vielä tuore järjestelmä, eikä sen päivittäinen käyttö ole vielä vakiintunut. Pakin muuttuminen turhan tiedon kaatopaikaksi on uhka.

Intranet oppimisympäristönä

Intranetistä ei yleensä puhuta samaan aikaan oppimisen kanssa. Kuivalahden ja Luukkosen (2003: 106) mukaan Intranet mielletään enemmän jakelutieksi kuin viestintäkanavaksi tai oppimisympäristöksi. Vasta viime aikoina Intranetiltä on

alettu vaatia myös ryhmätyöhön ja vuorovaikutteisuuteen soveltuvia ominaisuuksia, jotka tosin ovat vasta ottamassa ensimmäisiä askeleitaan.

Pienen yritysten Intranetit

Hiltusen (2004: 57) mukaan pienten ja keskisuurten yritysten Intranet-sivustot ovat vielä aika suppeita. Vaatimattomimmillaan pienen yrityksen Intranet on yhteinen palvelin ja siellä hyvin mietittynä hakemistona yrityksen toimintaan liittyvät asiakokonaisuudet. Työntekijämäärän noustessa toiselle kymmenelle, alkavat viestinnälliset haasteet kasvaa. Viestinnän monimutkaistuessa tarvitaan yhteinen helposti ylläpidettävä järjestelmä. Projekteihin liittyvä tieto tulee olla helposti saatavilla, sekä yrityksen yleiseen toimintaan liittyvät dokumentit ojennuksessa. (Kuivalahti & Luukkonen 2003: 179-180.)

Pienessä yrityksessä Intranetistä saattaa tulla yrityksen keuhkot, josta kukin saa happea työhönsä, osaamista ja apuvälineitä sekä hetken lepotuokion keskustelufoorumissa. Intranet on alati läsnä ja se lähentää henkilökuntaa toisiinsa. (Kuivalahti & Luukkonen 2003: 179-180.)

Hiltusen (2004: 58) mukaan pienen yrityksen Intranetin elementit näkyvät joka päivä myös proAkatemian toiminnassa. Vaikka käytössä on yhteinen tiedostopalvelin ja siellä olevat hakemistot ovat kohtuullisessa järjestyksessä, ei tieto siltikään siirry tarpeeksi. Syykin on ilmeinen. Tiedostopalvelimelle lisättyä tietoa ei helpostikaan löydä ellei muille tarkkasanaisesti kerrota mihin kyseinen tieto on lisätty.

3.5 Extranet-käyttö

Extranet-palvelut toimivat samalla Internet-teknologialla kuin julkisetkin verkkopalvelut. Kohderyhmä on julkista Internet-palvelua rajatumpi. Extranet-palveluja tarjotaan yleensä yritysten sidosryhmille, kuten alihankkijoille tai yrityksen avainasiakkaille. (Jussila & Leino 1999: 36-37.) Jo käytössä oleva Intranet voi toimia Extranetinä – tällöin osa Intranetistä tai koko Intranet avataan organisaation ulkopuoliselle käyttäjälle.

Jussilan ja Leinon (1999: 36-37) mukaan Extranet-palvelut ovat selvemmin keskittyneet sidosryhmäviestintään ja tarjoavat sidosryhmille suunnattuja palveluja. Kapea kohderyhmä muuttaa viestinnän luonnetta ja tarjottavaa informaatiota. Kohderyhmälle tarjotaan informaatiota, jota muille kohderyhmille ei haluta edes näyttää.

Extranet mahdollistaa tiukasti suunnatut palvelut segmenttikohtaisesti sekä asiakassuhdeajattelun pohjalta asiakaskuntaa jaotellen. Mitä paremmin segmentointimalli saadaan rakennettua, sitä paremmin Extranet yleensä toimii. (Rope & Vesanen 2003: 217.)

Jussilan ja Leinon (1999:79) mukaan yleensä Extranet-palveluja hyödynnetään ensimmäisenä avainasiakkaisiin, joiden on mahdollista tilata tuotteita tai palveluja Extranetin kautta. Heille voidaan tarjota mahdollisuutta käyttää yrityksen Internetiin siirtämiä palveluja. Extranet helpottaa oman yrityksen sekä asiakasyrityksen yhteisiä toimia yhteisen tietokannan kautta (Rope & Vesanen 2003: 219).

Pedleyn (1999: 35) mukaan Extranet on looginen kehitys organisaatioille, joilla on jo olemassa hyvin toimiva Intranet. Extranet luo organisaatiolle mahdollisuuden kommunikoida ja jakaa tietoa verkon välityksellä. Se mahdollistaa lukuisille yrityksille luottamuksellisesti linkittää sisäisen

viestintänsä ja antaa rajoittamattoman pääsyn toistensa Intranettien osiin.
(Pedley 1999: 38.)

Extranet-palvelussa voidaan säilyttää projektiin liittyviä dokumentteja ja kaikilla osapuolilla voi olla mahdollisuus poistaa tai lisätä uusia dokumentteja. Extranetin keskusteluryhmissä voidaan samanaikaisesti käydä keskustelua dokumenttien sisällöstä ja tehdä päätöksiä niihin liittyen. Hyötynä on kaiken keskustelun ja päätösten automaattinen dokumentoituminen ja tarvittavan materiaalin hallinnan helpottaminen. Kaikista materiaaleista on saatavilla myös viimeisimmät versiot. Ilman Extranet-palvelua törmätään usein versio-ongelmiin, kun eri henkilöillä on eri versiot samasta dokumentista. (Jussila & Leino 1999: 78.)

Extranetin tulevaisuus – virtuaaliorganisaatiot?

Mikäli yritys kuitenkin uskoo saavansa aitoa keskustelua syntymään sidosryhmille tarjotuissa Extranetin keskusteluryhmissä, seuraukset voivat olla erittäin positiivisia. Mikäli sidosryhmien jäsenet alkavat kommunikoida toistensa kanssa, profiloituu yritys helposti koko alan kehityksen ylläpitäjäksi. (Jussila & Leino 1999: 78.)

Tällaista sidosryhmien yhteenliittymää voidaan kutsua myös virtuaaliorganisaatioksi, jonka Grönroos (2003: 173) muotoilee tietoverkon avulla yhdistetyksi vaihtuvakokoonpanoiseksi yksilöiden tai organisaatioiden yhteenliittymäksi, joka suorittaa määrättyä hanketta tai harjoittaa jatkuvaa toimintaa.

Toisaalta sidosryhmille tarjottavien keskusteluryhmien käyttöä saattaa haitata käyttäjien väliset suhteet. Yrityksen sidosryhmäviestinnän eri tahot saattavat olla kilpailijoita keskenään. Käyttäjät eivät tällöin ole halukkaita jakamaan omaan työhönsä liittyvää informaatiota, koska se saattaisi olla kilpailijoille hyödyllistä. (Jussila & Leino 1999: 78.)

---

4 Käyttöönoton yleiset haasteet

4.1 Intranet

Tietojärjestelmien, kuten Intranetien, avulla yritykset voivat tehostaa toimintaansa, vähentää kustannuksia ja tehdä enemmän voittoa. Paine tietojärjestelmien käyttöönottoon voi joskus syntyä myös yhteistyökumppaneiden vaatimuksesta, jotta yhteistyötä voidaan tehdä (Kettunen 2002: 17).

Otettaessa käyttöön uutta järjestelmää kulkee yleensä vanha järjestelmä hetken aikaa samanaikaisessa käytössä. Ellei vanhaa järjestelmää oteta pois käytöstä, tulee vanha järjestelmä aina olemaan käytetympi kuin uusi. Toinen ongelmatilanne liittyy käyttäjien erilaisiin lähtökohtiin. Etenemisen tahdin määrittävät ne, jotka ovat taitavempia ja innokkaimpia. Tahti ei välttämättä ole kaikille ominaisin.

Internetiä ja erilaisia tietojärjestelmiä aikaisemmin käyttäneet omaksuvat uusia järjestelmiä yleensä nopeammin kuin muut. Kenties juuri tästä johtuen parhaat kokemukset on saatu vaiheistetuista järjestelmien käyttöönotoissa. Samalla koulutukseen on liitetty toimintatapojen uudistumista sekä yhteistoiminnan kehittämisen konsultointia ja valmennusta.

Jatkokehitys

Teknologisen kehityksen ennustaminen on aina vaikeaa. Viiden vuoden kuluttua dominanssiasemassa olevia teknologioita on lähes mahdoton ennustaa. Yhtenä tekijänä on kehityksen nopeus. Uudet teknologiat ajavat itsensä varsin nopeasti läpi ja voi olla, että muutaman vuoden sisällä jokin aivan uusi, tällä hetkellä vielä keksimätön teknologia tulee muuttamaan radikaalisti tapamme toimia ja käyttää tietoa hyväksemme. (Kettunen 2002: 177.)

Usein otettaessa tietojärjestelmää yrityksessä käyttöön, tiedetään jo miten järjestelmää tulisi kehittää eteenpäin. Osa näistä kehitysajatuksista on ollut tiedossa jo järjestelmän suunnitteluvaiheessa, mutta ne on päätetty jättää pois tietojärjestelmän ensimmäisestä toteutusvaiheesta. (Kettunen 2002: 47.)

Humap Oy kehittää Toolia omalla tahollaan. ProAkatemiassa Pakin kehitystä jatkaa proAkatemian oma ohjaus- sekä kehitysryhmä tämän työn toimiessa pohjana tämän kehitysryhmän työlle.

Sisältö avainasemassa

Intraneteissä ja varsinkin niiden käyttöönottovaiheessa on yksi hankaluus tai pikemminkin säännönmukaisuus. Sisällöntuottajat moittivat käyttäjiä siitä, että he eivät käy lukemassa Intran sisältöä. Sama toimii päinvastoin. Käyttäjät moittivat sisällöntuottajia siitä, ettei sisältöä tule riittävällä tahdilla.

Intranetiä ei saada itsellään käyttöön. Jotta organisaation jäsenet hyväksyisivät, omaksuisivat ja ottaisivat omakseen uudet menetelmät sekä välineet, on Intranetin osoitettava konkreettista hyötyä sekä organisaatioille että yksilöille (Kuivalahti & Luukkonen 2003: 106). Myös Pedley (1999: 45) on huomannut saman – Mikäli Intranetin sisältö on staattista eikä sitä ylläpidetä millään tavalla, käyttäjät eivät välttämättä vaivaudu edes käyttämään Intraa.

Suunnitelma käyttöönottoa tehdessä

Minkä tahansa tietojärjestelmäprojektin projektisuunnitelmassa on hyvä olla myös maininta siitä, miten ja milloin järjestelmä otetaan käyttöön. Tämä on osio, joka suunnitellaan hyvin tiiviissä yhteistyössä asiakkaan ja toimittajan välillä - on mietittävä tarkkaan, minkälaisella vaiheistuksella käyttöönotto tehdään (Kettunen 2002: 140).

Kettusen (2002: 140-141) mukaan usein käytetty vaihemalli tietojärjestelmien käyttöönotossa on seuraavanlainen:

1. asentaminen asiakkaan palvelimelle
2. testaaminen tuotantoympäristössä (luovutustestaus)
3. henkilöstön kouluttaminen (rinnakkainen vaihe edellisten vaiheiden kanssa)
4. Pilot-käyttö yhdellä osastolla tai yhden asiakkaan kanssa.
5. mahdolliset tietojärjestelmän korjaus-, muutos- ja viritystyöt
6. järjestelmän virallinen käyttöönotto
7. markkinointi

Sisäinen markkinointi

Avain tietojärjestelmien menestyksekkääseen käyttöönottoon on tehokas sisäinen markkinointi, joka tehdään hyvissä ajoin ennen järjestelmän käyttöönottoa. Useimmiten parasta sisäistä markkinointia on se, että järjestelmän tulevia käyttäjiä pyydetään mukaan järjestelmän suunnitteluun sekä testaamiseen. Tämä on usein havaittu kaikkein parhaaksi sitouttamisen tavaksi tietojärjestelmien kehittämisessä. (Kettunen 2002: 151-152.)

Kettusen (2002: 151) mukaan sisäiseen markkinointiin kuuluvat seuraavat tekijät:

- tietouden levittäminen käyttöönotettavasta tietojärjestelmästä
- kiinnostuksen herättäminen valituissa sisäisissä kohderyhmissä
- myyntimateriaalin valmistelu markkinointiin
- koulutuksen suunnittelu

4.2 Verkko-oppimisympäristöt

Oppimisympäristö on opiskelun kokonaisvaltainen toimintaympäristö, johon kuuluvat mm. oppijat, kouluttajat, oppimisenäkemykset, toimintamuodot, oppimislähteet, tekniikka sekä media (Auer & Pohjonen 1995: 14).

Keskeisenä lähtökohtana oppimiskokemuskeskeistä oppimisympäristöä suunniteltaessa on miettiä, miten oppimisympäristö tukee opiskelijaa hänen opiskelu- ja oppimisprosessissaan. Mikäli opiskelu verkko-oppimisympäristössä perustuu oppimistehtävien tekemiseen, voidaan katsoa että muu ympäristössä sijaitseva materiaali on tällöin tukemassa opiskelijan mentaalista työskentelyä.. (Kiviniemi 2005: 28.)

Hiltusen (2004: 70) mukaan verkko-oppimisympäristöjä ovat:

1. Kaupalliset ympäristöt, joita tulee markkinoille kiihtyvällä vauhdilla. Niiden käyttöön myydään esim. lisenssejä ja päivityspalveluita. (Esim. Humap Tool)
2. Avoimen lähdekoodin ympäristöt, jotka ovat maksuttomia käyttäjille. Niiden ympärillä on jatkuvaa kehitystyötä ja ylläpitoa. Avoimen lähdekoodin verkko-oppimisympäristöt ovat riskittömiä ratkaisuja, jotka pysyvät käytössä niin kauan kuin käyttäjä haluaa. Tämä ratkaisu ei siten sido käyttäjää yhteen toimittajaan. Tuotetta kehitetään jatkuvasti ja nopeasti hajautuneen käyttäjäryhmän vuoksi (esim. Moodle).
3. Erilaisista hankkeista kehitetyt ympäristöt, joiden käytöstä on neuvoteltava tapauskohtaisesti.
4. Itse rakennetut ympäristöt, jotka ovat usein liitetty Intraneteihin.

5 Uuden välineen valinta ja käyttöönotto

5.1 Päätymisen Humap Tooliin

Humap Oy on jyvaskyläläinen yritys, joka on luonut sovelluksen nimeltä Humap Tool (myöhemmin Tool). Humap Oy on keskittynyt oppimisalustojen kehittämisen ohella myös tiimityöskentelyn kehittämiseen sekä oppivan organisaation oppimisen tutkimiseen sekä parantamiseen.

Tool on yhteistoiminta- ja oppimisympäristö, joka perustuu konstruktiviseen ja yhteistoiminnalliseen oppimiskäsitykseen. Tool mahdollistaa oppimisen lisäksi myös tiimimäisen, verkostomaisen ja projektimaisen toiminnan.

(www.humaptool.com)

Kuvio 1. Humap Toolin käyttötarkoituksalueet (www.humaptool.com)

Toolin avulla Humap on onnistunut vähitellen tekemään työn läpinäkyväksi: jokaisen ajankäyttö, osaaminen, työnkuva ja sen kehittäminen, toiminta projekteissa, asiakkuuksien hoitaminen ja varsinainen asiakastyö sekä innovointiprosessit ovat kaikkien nähtävillä. Jokaisella on mahdollisuus tutustua toisen työhön sekä osaamiseen ja ennen kaikkea tehdä yhdessä työtä verkon välityksellä. Läpinäkyvyys synnyttää luottamusta ja helpottaa johtamistyötä – päästään tilanteeseen, jossa johtaminen perustuu ajankohtaiseen tietoon, tunteeseen ja tuntemiseen. (Kuivalahti & Luukkonen 2003: 189.)

Toolia voi kuvata siis Intranetiksi, Extranetiksi, oppimisympäristöksi tai edellämainittujen hybridiksi. Tool soveltuu muokattavuutensa ansiosta moneen eri käyttötarkoitukseen.

Toolin toiminnallisuudet on kehitetty pitkälti yleispäteviksi erilaisen organisaatioiden käyttöön. Kaiken lisäksi Tool on todella muokattavissa käyttäjäorganisaation mukaan. Vertailu perinteisiin sähköisiin oppimisalustoihin ei ole mahdollista Toolin tarjotessa monipuolisia ratkaisuja mm. projektien sekä asiakkuuksien hallintaan.

Asiantuntijuus ja suomalaisuus

Humap Oy:lla vahva asiantuntijuus oppimisesta ja tiimityöskentelystä. Oppimisen ja tekniikan onnistunut liittäminen toisiinsa sekä proAkatemian oppimismetodin tunteminen sai minut vakuuttuneeksi Toolin soveltuvuudesta juuri proAkatemian tarpeisiin.

Sovelluksen suomalaisuus kääntyy eduksi mahdollisissa ongelmatilanteissa – käyttäjätuki on saatavissa omalla kielellä. Myös palvelintilan vuokrausmahdollisuus on pikemminkin mahdollisuus kuin uhka. TAMK:lta olisi ollut mahdollista saada palvelintila käyttöön, mutta järjestelmän vaatima konfiguraatiotyö ei olisi ollut vaivansa arvoista. Sovelluksen ylläpito olisi käynyt hankalaksi.

Toolia kehitetään jatkuvasti. Järjestelmän uudet kehitysversiot ovat automaattisesti kaikkien järjestelmän ostaneiden käytössä. Kun käytössä on Humap Oy:lta vuokrattu palvelintila, saadaan uusi järjestelmä käyttöön helposti sekä vaivatta.

Toimiminen projektityökaluna

Toolin toimiminen myös projektien kirjaamisessa on ominaisuus jota ei löydä oppimisalustoista. Toolin Projektikomponentti toimii myös projektipäällikön apuna projektisuunnitelmaa luotaessa.

Projektin eri vaiheet pystyy vaiheistamaan projektityökaluun. Projektin etenemisen seuraaminen on helppoa kun etukäteen asetettuja projektiin varattuja tunteja pystyy vertaamaan toteutuneisiin tunteihin.

5.2 Käytännön soveltamistyö

Toolin muokkaaminen Pakiksi oli hidas prosessi. Sain käyttöni kokeiluversion, jossa pystyin admin-oikeuksin muokkaamaan Toolia. Aikaa vierähti työtilojen sisäistämässä, komponentteihin tutustuessa sekä järjestelmää analysoidessa. Pystyin suunnittelemaan pitkälti mitä komponentteja pystyisin käyttämään ja miten tulisin nimemään komponentit uudelleen juuri proAkatemian käyttöön sopivaksi.

Kappaleessa 4.1. mainittu Kettusen yleinen vaihemalli tietojärjestelmien käyttöönotossa toteutui kovin täsmällisesti. Palvelintila vuokrattiin Humap Oy:ltä, asentaminen on ollut tällöin helppoa. Testaaminen on onnistunut samoin nopeasti niin proAkatemian kuin Humapinkin puolesta.

Käytännössä voidaan pitää Toolin testiversion olevan jo Pilot-käyttö, sillä silloin on tarkistettu Toolin toimiminen proAkatemian käytössä. ProAkatemian oman Toolin käyttöönottamista voidaan pitää tietojärjestelmän muutos- ja viritystyönä.

Järjestelmän käyttöönottoa tarkistellaan seuraavassa kappaleessa, Toolin muuntumista Pakiksi seurataan kappaleissa 6.2. sekä 7.

5.3 Varsinainen käyttöönotto

Toolin salliman laajuuden vuoksi Pakin käyttöönotetut komponentit valittiin tarkkaan. Komponenttien käyttöönottovaiheistus mietittiin johdonmukaiseksi. Tarkasta suunnittelusta huolimatta Pakki sai osakseen vastarintaa.

”Miksi kirjoittaisin tuonne kun se on keskeneräinen?” ”Miksi kirjoittaisin kun siellä ei vielä ole mitään?” Miksi kävisin Pakissa kun siellä ei ole mitään?”

Alasillan (2002: 258) mukaan käyttäjien esittämän kritiikin voi tiivistää kolmeen pääkohtaan:

1. En löydä etsimääni
2. En tiedä, mitä pitäisi etsiä
3. En ymmärrä, mihin kokonaisuuteen löytämäni tieto liittyy

Pakki on laaja järjestelmä. Työtilojen välillä pomppiminen sekä eri komponentit sekä niiden toiminnallisuus sekoittaa helposti kokemattoman käyttäjän. Jatkossa tiimien Pakkivastaavat eli Pakin ohjausryhmän jäsenet toimivat käyttötukena omalle tiimilleen. Ongelmat tuodaan esille ryhmän yhteisissä tapaamisissa, jolloin ongelmia voidaan analysoida ja niiden pohjalta tehdä kehitystyötä proAkatemian käyttöön parhaiten sopivan Pakin luomiseksi.

Kaikki eivät ole ihastuneet Pakin käyttöön. On ymmärrettävä, että tietoteknisiä valmiuksia on moneen junaan. Jotkut ihmiset tekevät enemmän ja mieluiten työnsä ihmisten kanssa, ei koneiden. Tätä piirrettä ihmisessä tulee kunnioittaa. Näiden ihmisten Pakin käytön varmistamiseksi tarvittaisiin uusia motivointikeinoja.

Koulutus synnyttämällä

Ensimmäiset Pakin käyttäjät (tiimit Persoona & HUIMAdivisioona) koulutettiin proAkatemialle tyypillisen synnytyksen muodossa. Synnytys on proAkatemian oppimisen työkalu, jolla pyritään synnyttämään uutta tietoa. Synnyttävä ryhmä hankkii etukäteen tietoja synnyttävästä aiheesta, ja ohjaa synnytyksen kulkua.

Koulutus perustui pitkälti koulutuksen aikana käytävään dialogiin, sillä halusimme saada aikaiseksi keskustelua ja tätä kautta sitouttamaan proAkatemialaisia Pakin käyttäjiksi.

Koulutus eteni kouluttajien opastaessa käyttöä aina pienissä palasissa koko joukolle tilassa, jossa ei ollut tietokoneita koulutettavien käytettävissä. Pienen opetusession jälkeen koulutettaville ojennettiin ohjeita ja tehtäviä Pakin käyttöön. Tehtävien suorittaminen tapahtui tietokoneilla pienissä ryhmissä, jolloin kouluttajat pystyivät helposti seuraamaan koulutettavien edistymistä. Samalla toivottiin käyttäjien oppivan myös omista sekä muiden pienryhmäläisten virheistä.

Komponenttien käyttöönotto vaiheistettiin kolmeen osaan. Ensimmäisellä kerralla otettiin käyttöön noin neljä komponenttia sekä tutustuttiin lähemmin Pakin yleistoihintoihin sekä työtiloihin. Ensimmäinen koulutus kesti noin neljä tuntia.

Seuraavat kaksi vaihetta kestivät noin puoli tuntia per vaihe. Käyttöön otettiin noin kolme komponenttia per koulutuskerta.

Koulutussessioiden välillä oli kahden viikon tauko.

Pelisääntökeskustelu

Kun molemmat tiimit saatiin koulutettua ja tiimit olivat totutelleet hetken Pakin käyttöön, oli aika puhua auki Pakin käyttö. Samalla sovittiin tietyistä säännöistä, joita Pakin käytössä tulee noudattaa.

Pelisääntökeskustelussa sovittiin, että kaikilla tiimeillä on oikeudet kaikkiin muiden tiimien työtiloihin paitsi oppimissopimuksiin. Oppimissopimuksia pidettiin niin henkilökohtaisina, että ne haluttiin säilyttää pelkästään oman tiimin tietoisuudessa.

Tulevat proAkatemien tiimit otetaan vastaan heti kuin opiskelijavalinta proAkatemiaan on suoritettu. Kuitenkin tällöin valituille opiskelijoille avattuun työtilaan avataan vain etusivu, tiimi sekä akatemialaiset –komponentit. Muut komponentit annetaan käyttöön vasta proAkatemian opintojen alkaessa syksyllä. Samalla annetaan syventävä koulutus Pakin käyttöön. Opiskelijavalinnan jälkeen uudet opiskelijat (myöhemmin pinkut) pääsevät ainoastaan omaan työtilaansa. ProAkatemia –työtila sekä muiden tiimien työtilat avataan pinkuille vasta syksyllä.

Koulutus luokkaopetuksena

Syksyllä 2005 aloittaneet pinkkutiimit koulutettiin pian proAkatemian opintojen alkamisen jälkeen. Tällä kertaa käytössä oli tietokoneluokka sekä datatykki. Koulutus perustui tällä kertaa esimerkin näyttämiseen ja tämän jälkeen koulutettavat toisivat itse tehdyt toimenpiteet.

Kaksi tiimillistä pinkkuja koulutettiin kumpikin Pakin käyttäjiksi kahdessa noin neljän tunnin sessiossa. Koska käytössä oli tietokone jokaista koulutettavaa kohden, oli koulutuksen aikana helppo käydä jokainen komponentti lävitse.

Alumnit

Valmistuneiden proAkatemialaisten, eli alumnien Pakin käytöstä tehtiin päätös, jonka mukaan he pääsevät vain Alumnien omaan työtilaan. Tämä on mielestäni kuitenkin väärin, sillä proAkatemialaiset voivat nyt hyödyntää näiden henkilöiden tietoa ottamalla heihin yhteyttä. Koska Alumnit-työtilassa on vain muutama komponentti (etusivu, tiimi sekä akatemialaiset), me vain otamme alumneilta, mutta emme pysty antamaan heille mitään.

Komponenttien vähyydestä sekä alumnien kouluttamattomuudesta johtuen Pakki ei ole suosittu alumnien keskuudessa. ProAkatemian noin 70:stä alumnista noin puolet on kirjautunut järjestelmään, näistä noin puolet on päivittänyt tietonsa profiilikorttiin, ja tässäkin työpanos on jäänyt yhteystietojen päivittämiseen.

Pakki koetaan tässä yhteydessä hankalaksi, sillä käyttöä ei ole koulutettu heille millään tavalla, eikä mitään oppimismateriaalia oli juurikaan kirjautumisohjeiden sekä infojen päivittämisen lisäksi heille toimitettu.

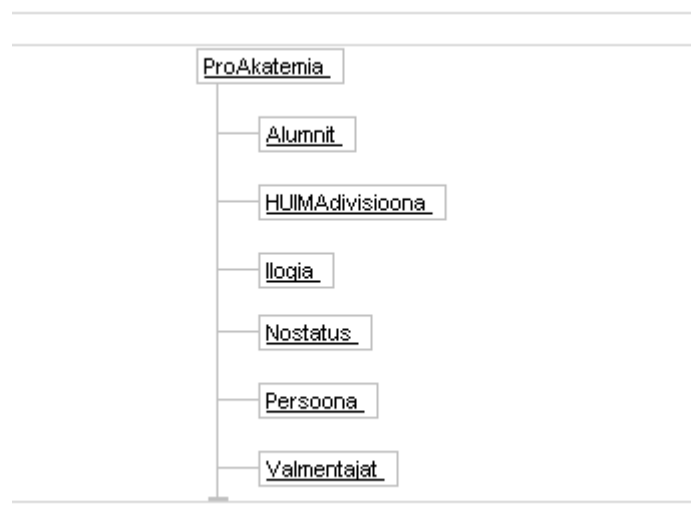
6 Humap Toolin ominaisuudet

6.1 Perusominaisuuksia

Toolissa on joukko perusominaisuuksia, jotka ovat omiaan erottamaan Toolia muista Intranet-alustoista.

Työtilat

Yksi Toolin erottuvimmista ominaisuuksista on työtilat. Työtilat voidaan jakaa tiimien kesken ja tiimien omat tilat voidaan jakaa edelleen myös projektiryhmille taikka soluille (oppimista varten perustettu pienryhmä proAkatemiassa). Jokaisessa organisaatiossa, osastossa ja työtilassa voidaan valita käyttöön itsenäisesti ne komponentit, jotka ovat kyseiselle toiminnalle merkityksellisiä (www.humaptool.com).

Kuva 1. Pakin työtilarakenne

Vastaavasti samalla tavalla voidaan helposti rajoittaa tiloihin pääsemistä – toisen tiimin tilaa ei pääse tutkimaan mikäli käyttäjälle ei ole annettu sinne käyttöoikeuksia. Tool mahdollistaa kuitenkin myös tiimien välisten projektiryhmien muodostamisen, sillä tiimin alaiseen työtilaan määritetään

käyttöoikeudet erikseen, eikä käyttöoikeus ole vain ainoastaan periytyvä ominaisuus. Uuteen työtilaan voidaan asettaa käyttöoikeudet erikseen, jolloin liikesalaisuudet pystytään pitämään turvassa.

Jos käyttäjä kuuluu useampaan kuin yhteen työtilaan, voi hän halutessaan vaihtaa työtilaa Toolin vasemmassa yläkulmassa olevan pudotusvalikon avulla.

Komponentit

Komponentilla tarkoitetaan Toolissa toimintokokonaisuutta. Komponentit ovat yleisimmin näkyvissä käyttöliittymän ylälaidassa olevassa vaakavalikossa.

Toolissa voi aktivoida eli ottaa käyttöön työtilakohtaisesti eri komponentteja. Eri työtiloissa voi olla eri komponentteja käytössä.

Kielimuutokset

Oletuksena Toolin käyttökielenä on suomi, kieliversioksi voi valita suomen lisäksi ruotsin tai englannin. Näiden kolmen oletuskielen lisäksi näitä kieliversioita voidaan käyttää pohjana uusille kieliversioille.

ProAkatemian Pakin kieliversio pohjautuu suomen kieliversioon, mutta komponenttien nimet sekä suurta osaa komponenttien tekstikentistä on muokattu proAkatemian omaan kielelliseen kulttuuriin sopivaksi. Oma termistö sekä kulttuuri ja niiden sitominen Intranetiin on omiaan muodostamaan sidettä myös Pakin käyttöön.

Käyttäjärühmät

Käyttäjät pystytään jaottamaan eri käyttäjärühmiin. Käyttäjä, jolle on myönnetty admin-oikeudet pystyy valitsemaan käytettävät komponentit ruksi ruutuun menetelmällä. Mikäli käyttäjärühmälle ei anneta komponenttien muokkusoikeutta, ei heillä ole edes tietoa siitä, että komponentteja pystyy muokkaamaan.

Toolin käyttöoikeusajattelu lähtee siitä, että käyttäjäoikeudet ovat käyttäjärühmäkohtaisia. Useimmissa tietojärjestelmissä käyttöoikeudet myönnetään pääsääntöisesti käyttäjäkohtaisesti. Toolin poikkeava käyttöoikeusmäärittely toimii omalta osaltaan käyttäjien sitoutumista edistävänä tekijänä.

Toolissa on mahdollista antaa komponentteihin lue, luo, muokkaa, sekä poisto-oikeudet. ”Vain luku” -oikeus antaa käyttäjälle mahdollisuuden lukea komponentteihin tallennettuja tietoja, mutta muokkaamaan tai poistamaan hän ei pysty.

Käyttäjärühmän käyttäjäoikeudet on muokattavissa komponenttikohtaisesti. Näin pystytäänkin antamaan käyttäjärühmälle esim. oikeus luoda ja poistaa kalenterimerkintöjä, muokkaamaan profiiliaan. Kuitenkaan käyttäjällä ei ole oikeutta esimerkiksi poistaa keskusteluja.

Jakaminen

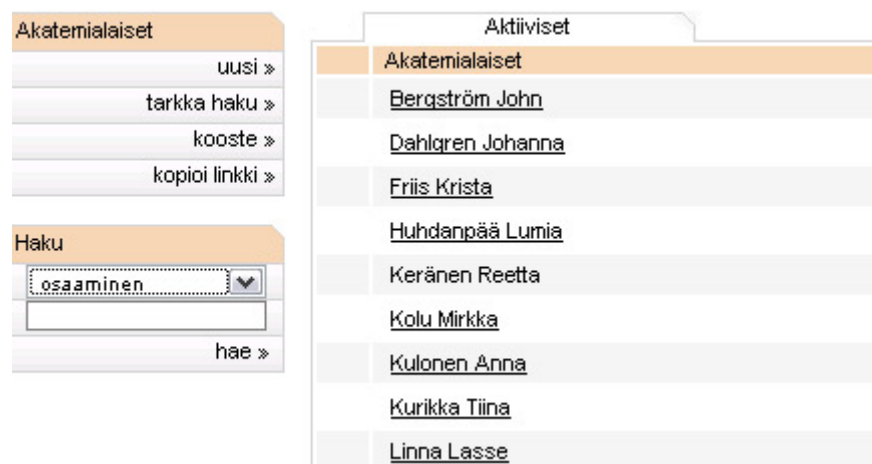
Toolissa voidaan jakaa tietoja. Tällä tavalla saadaan turha kirjoitustyö pois, toiminta saadaan läpinäkyväksi ja luotu materiaali on mahdollista jakaa usean eri yksikön käyttöön. Toolissa kalenteria lukuunottamatta minkä tahansa komponentin tietue voidaan jakaa toiseen yksikköön. (www.humaptool.com.)

Ulkoasu

Toolin voi muokata yritykselle/yhteisölle sopivaksi myös erillisellä CSS-tyylitiedostolla. Tyylitiedostoon ei valitettavasti pääse käsiksi vielä testiversiossa, jonka käyttöoikeudet sain, vaan muutos on mahdollista tehdä vain asiakkaan omalle palvelimelle asennetulle järjestelmälle.

Hakukone

Valtaosissa Toolin komponenteissa on mahdollista suorittaa pikahaku. Toolin vasemmassa laidassa on tällöin hakuikkuna, johon voi syöttää hakutermit. Haku tapahtuu vain ko. komponenttiin syötetyistä tiedoista.

Kuva 2. Pikahaku osaamisen alta

Kooste

Useimmissa komponenteissa (tiimi, asiakkaat, projekti, jalostamo, oppimissopimus) on mahdollista tehdä kooste. Koosteella tehdään yhteenveto kaikista komponentin tiedosta. Koosteessa esitettävät tiedot on mahdollista merkitä rastimalla haluamat komponentit.

Oppimissopimuksen tiedot	
☐ Tavoitteet	☐ Tiimi
☐ Kuvaus	☐ Tukijat
☐ Toimijat	☐ Kuva
☐ Missä olen ollut?	☐ Missä olen nyt?
☐ Mihin haluan päästä?	☐ Miten pääsen sinne?
☐ Kuinka tiedän, että olen päässyt perille?	☐ Uusi alkua

Kuva 3. Koosteen tietojen valinta

Arkistointi

Valtaosassa Toolin komponenteista on arkistointimahdollisuus. Esimerkiksi projekti voidaan siirtää arkistoon. Kun projektit siirretään päättymisensä jälkeen arkistoon, pysyy käyttäjien profiileissa vain aktiiviset, käynnissä olevat projektit.

Arkistoon pääsee helposti käsiksi. Aktiiviset ja arkistoidut tiedot ovat laitettuna erillisille välilehdille, joiden välillä liikkuminen on tehty helpoksi.

tusivu	Akatemialaiset	Tiimi	Asiakkaat	Kalenteri	Projekti
	Aktiiviset	Arkistoidut			
	Jalostamo ⤴ ⤵				
	EU-komissio				vaiheet
	EU-parlamentti				vaiheet
	Lobbyaus Brysselissä				vaiheet

Kuva 4. Jalostamon aktiiviset- sekä arkistoidut-välilehdet

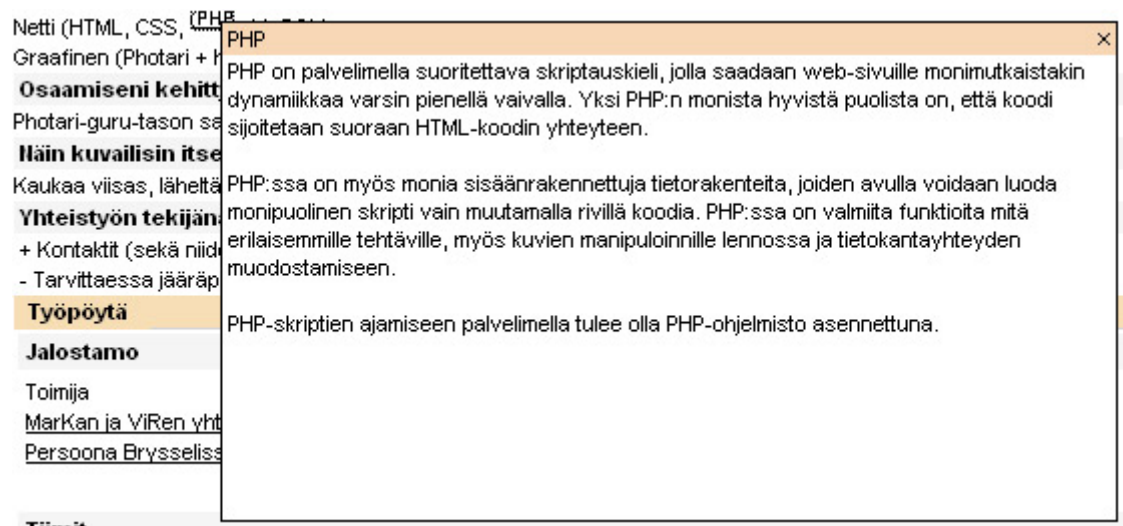
Liitteet, viitteet, linkit

Toolissa pystyy lisäämään lähes joka komponentissa liitetiedostoja viitteitä sekä linkkejä Toolin sisällä taikka ulkoiselle verkkosivustolle (www) tai ulkoiselle tiedostopalvelimelle.

Liitetiedostot linkittyvät sivun päänäkymään. Päänäkymään syntyvän linkin pystyy nyt linkittämään Tooliin normaalin tekstin joukkoon. Tiedosto on järjestelmässä annetulla nimellä ja samalla tiedostopäätteellä kuin tuotu tiedosto. Liitteen erottaa muun tekstin joukosta helposti – viite on hakasulkeiden sisällä. Viitteet sekä linkit toimivat muuten vastaavalla tavalla, mutta linkki muodostuu joko <ref1>-muotoon (viitteet) tai ”<link1>”-muotoon (linkit).

Kun liite, viite tai linkki on hakasulkeisiin merkittynä, sen voi liittää minne tahansa tuon sivun alla.

Viite näkyy tekstin joukossa yläviitteenä. Kun viitettä klikkaa, aukeaa linkin päälle pop-up -ikkuna, jossa on liitetty teksti. Tällä tavalla voidaan tuoda esiin esimerkiksi sanastoa, joka on vierasta vain osalle lukijoista.

Kuva 5. Viite Toolissa

6.2 Peruskomponentit

Kun käytössä on Toolin suomalainen oletuskieli, ovat komponentit oletusarvoisesti seuraavilla nimillä. Pakissa olevat komponentit ovat samoja komponentteja, mutta vain uudelleen nimettyinä.

Seuraavassa esittelen nopeasti nämä komponentit.

Etusivu

Etusivu toimii työtilan aloitussivuna, jossa ovat esillä yhteiset ajankohtaiset asiat.

Etusivun rakenne on pääkäyttäjän (admin-oikeudet) muokattavissa. Työtilan pääkäyttäjä (voi yksinkertaistaa tai monipuolistaa etusivua ryhmälleen sopivaksi. Alkuun etusivu voi olla yksinkertainen, mutta kokemusten karttuessa ja taitojen monipuolistuessa voidaan etusivullekin liittää uusia toimintoja.

Henkilö

Henkilösivulle kirjataan mm. käyttäjän perustiedot ja osaaminen. Näiden lisäksi sivulla on henkilökohtainen työpöytä, jossa sijaitsevat linkit omiin töihin ja työryhmiin: omat tiimit, projektit, haasteet, jokerit jne. Otsikointia muuttamalla henkilösivu voi toimia esimerkiksi oppimispäiväkirjana tai osaamisen hallinnan välineenä.

Muokkausajatietojen perusteella on helppo seurata töiden etenemistä ja käyttäjälle merkityksellisen uuden tiedon syntymistä. Työpöydällä näkyvät vain aktiivisena olevat työt eli arkistoidut työt eivät näy työpöydällä.

Henkilö-komponentissa on hieman muista komponenteista poikkeava käyttöoikeuksien määrittely. Käyttöoikeuksien avulla voidaan henkilökortin näkeminen ja muokkaaminen rajoittaa vain henkilölle itselleen. Kun käyttäjälle annetaan lukuoikeus, näkee hän kaikkien henkilökortit mutta voi muokata vain omaansa. Muilta osin käyttöoikeudet toimivat, kuten muissakin komponenteissa.

Henkilö-komponentti on nimetty Pakissa Akatemialaisiksi

Tiimi

Tiimi-komponentti on pienryhmätoiminnan tila, jonne kirjataan mm. tiimin perustiedot ja kuvaus. Tiimin näyttösivulla tiimiläiset voivat luoda keskusteluita ja sopimuksia. Keskustelunaiheet ja sopimusten otsikot listataan automaattisesti tiimin näyttösivulle - otsikot toimivat linkkeinä keskusteluihin ja sopimuksiin.

Tiimin jäsenet voivat myös arvioida tiimin työskentelyprosessia ja kirjata ajatuksiaan ylös. Komponentin kautta tiimi pystyy seuraamaan ja refleктоimaan omaa toimintaansa. Komponentti auttaa yhteistoiminnan analysoinnissa.

Työtilan etusivulle on mahdollista asettaa näkyväksi yhden tiimin keskusteluotsikot. Toolissa keskustelu tapahtuu tiimi-komponentin alla. Jotta keskusteluja voitaisiin käydä, tiimi pitää olla perustettuna. Keskustelun avaaminen tapahtuu tiimi-komponentista käsin.

Myös tiimeillä on omat profiilinsa. Tiimiprofiiliin muodostuu automaattisesti projektilistaus sitä mukaa kun niitä järjestelmään syötetään. Samoin tiimin jäsenten listaukseen tulee linkitys suoraan henkilökohtaiseen profiiliin.

Kalenteri

Kalenteri-komponentti toimii koko organisaation, yksikön tai kurssin yhteisenä kalenteriratkaisuna. Komponentin sisällä on listaus, josta voit katsella muun tiimin kalentereita. Saman työtilan käyttäjät voivat käydä seuraamassa onko toinen käyttäjä tietyllä hetkellä vapaana projekteille.

Mikäli kalenteritoimintoon lisää tekemänsä projektit ja työtunnit toimii se myös laskutusseurantaa tukevana työkaluna, sillä haku-toiminnolla saa näppärästi selville paljonko yksittäinen työntekijä, taikka koko projektiryhmä on käyttänyt aikaa projektin tekemiseen.

Kalenteritapahtumia voidaan näyttää myös työtilan etusivulla.

Keskiviikko 28.9.	Torstai 29.9.	Perjantai 30.9.
<p>📅 09:00 - 16:00 <u>Crossmediaa ja mobiilia</u> <u>-semma</u> [Kuvaus]</p>		<p>📅 09:00 - 11:00 <u>Vaihtoehtona Yrittäjyys</u> TAMKin juhlasali [Kuvaus]</p>
<p>📅 10:00 - 13:30 <u>Seminaari naisjohtajuudesta ja</u> <u>-yrittäjyydestä</u> TTY, Konetalon sali K1702 [Kuvaus]</p>		

Kuva 6. Merkintöjä kalenterissa

Organisaatio

Organisaatio-komponenttiin voidaan kirjata esimerkiksi asiakkaiden ja kumppanien perustiedot sekä lyhyet organisaatiokuvaukset. Komponentti toimii asiakkuuksien hallintatyökaluna. Kontaktipäiväkirjan pito on tehty helpoksi.

Komponenttiin linkittyvät automaattisesti kyseisiin organisaatioihin liitetyt projektit sekä henkilöt. Linkittymisen onnistumiseksi projekti-komponentissa on täydytty valita mikä organisaatio on projektissa mukana, samoin henkilökomponentissa täytyy valita mihin organisaatioon henkilö kuuluu.

Organisaatio-komponentti on Pakissa nimetty Asiakkaiksi.

Projekti

Projekti-komponentti tukee projektin suunnittelua, asetantaa, projektityöskentelyä ja seuranta, työvaiheiden toteutumista sekä niiden onnistumisen arviointia.

Projekti-komponentilla on kolme erilaista näkymää: projekti, vaiheet, arviointi. Projekti-näkymä toimii projektin asetantasivuna ja se sisältää projektin perustiedot. Vaiheet-näkymä sisältää projektin seurannan vaiheineen. Arviointi-näkymä sisältää projektin sekä sen vaiheiden arvioinnin ja koko projektin arvioinnin yhteenvedon.

Projektien mallintaminen, samalla näkyy ketä on missäkin projektissa mukana. Projektipäällikkyuden ja projektiryhmässä mukanaolon voi määrittää samassa yhteydessä.

Projekti-komponentti mahdollistaa projektisuunnitelman laatimisen suoraan verkkoon. Näin ollen ei tarvitse tuoda liitetiedostona tehtyä projektisuunnitelmaa, vaan tieto voi olla suoraan tekstimuodossa.

Jokeri

Jokeri -komponentissa mallinnetaan ja luodaan oma prosessi. Jokeri on valinnainen avoin komponentti, jota voi soveltaa erilaisten tarpeiden mukaan. Toolin käyttäjillä on todennäköisesti omia, persoonallisia tarpeita ja ideoita erilaisten prosessien tukemiseen verkossa. Jokeri- komponentilla on helppo mallintaa ja luoda oma prosessi Toolin sisään.

Jokeri toimii erinomaisesti esimerkiksi prosessikirjoittamisen välineenä.

Jokeri-komponentti on nimetty Pakissa Jalostamoksi.

Haaste

Haaste-komponentissa ovat yksilöiden tai työryhmien omat kehittämishaasteet, joita voi työstää joko yksin tai ryhmässä tarpeesta riippuen. Komponentti soveltuu esimerkiksi oman työn kehittämiseen osana koulutusprosesseja sekä yhteisölliseen kehityskeskusteluun.

Uuteen haasteeseen muodostuu automaattisesti kuusi vaihetta: lähtöruutu, suunnittelu, toiminta, havainnointi, reflektointi ja uusi alkua. Haasteen vaiheet noudattavat perinteisen toimintatutkimuksen vaiheita. Jokaiselle vaiheelle voi antaa vielä asiasisältöä kuvaavan otsikon.

Haaste-komponentti on nimetty Pakissa Oppimissopimuksiksi.

Materiaali

Materiaali-komponentti mahdollistaa yksinkertaisen materiaalin verkkoon viennin sekä sisällöntuotannon suoraan tietokantoihin. Materiaali -komponentissa voidaan luoda valmiiden sivupohjien avulla www-sivuja ja -sivustoja. Sivuilla voit käyttää lisäksi Toolin sisältämiä tekstin elävöittämisen keinoja.

Materiaali-komponentti ei ole Pakissa toistaiseksi käytössä.

Langanpää

Langanpää-työkalulla voit mm. antaa toisille kehuja, kertoa tekemistään virheistä, pyytää apua sekä jakaa uuden idean tai asian. Edellä mainitut kohdat on luokiteltu Toolissa wau, hups, apua sekä idea.

Myös muualta järjestelmästä on mahdollista luoda uusi langanpää. Kun langanpään "kytketty äskeiseen sivuun"-kohta on valittuna, muodostuu linkki sivuun josta langanpää alunperin tehtiin. Langanpää on mahdollista kytkeä myös ulkoiseen linkkiin.

Langanpää on nimetty Pakissa Kolahduksiksi.

Prosessimalli

Prosessi-komponentissa voit luoda visuaalisia prosessikuvauksia. Prosessikuvaus voi olla esimerkiksi työprosessista tai koulutuksesta ja sen vaiheittaisesta etenemisestä. Vaiheisiin voidaan liittää sisäisiä linkkejä esim. materiaaliin tai haasteisiin sekä www-linkkejä ja viitteitä.

Prosessimalli on Pakissa samalla nimellä.

Kysely

Kysely on työkalu, jonka avulla voidaan luoda lyhyitä tai laajoja kysymyslomakkeita. Kyselyt rakentuvat taustamuuttujista sekä kysymyksistä, jotka voidaan kategorisoida omiin ryhmiinsä.

Valmiseen kyselyyn voidaan vastata Toolin sisältä omilla tunnuksilla tai ulkopuolelta ilman Humap Toolin käyttäjätunnuksia. Tulosten kehittymistä voidaan seurata kyselyn ollessa vielä auki. Kyselyä voidaan käyttää esimerkiksi erilaisiin mielipidetutkimuksiin.

Kysely ei ole Pakissa käytössä

Tehtävä

Tehtävä-komponentin avulla voidaan luoda erimuotoisia tehtäviä ja kysymyksiä joihin kohderyhmä luo vastauksiaan.

Tehtävä-komponentti koostuu kahdesta osasta, tehtävästä ja yhdestä tai useammasta vastauksesta. Tehtävä voi sisältää esimerkiksi tekstiä, liitedokumentteja ja kuvia joko tekstin ohessa tai joukossa. Vastaus koostuu vastaustekstistä, jonka oheen voi liittää erityyppisiä liitedokumentteja.

Tehtävä ei ole Pakissa käytössä.

Teema

Teema-komponentissa opiskelijaa ohjataan projektityöskentelyyn opettajan tai tutorin ideoiman aihekokonaisuuden avulla. Teema tarjoaa toimijoille erinomaiset mahdollisuudet reflektoida oppimistaan.

Komponenttia voidaan käyttää myös tuotekehityksen tukena tai projektin valmistelussa. Komponentissa yhdistyy aineksia PBL:sta (Problem Based Learning), yhteistoiminnallisesta ja kokemuksellisesta oppimisesta sekä tiedonhankintataitojen ja projektin opiskelusta. Opiskelijan oppimisprosessista tulee näkyvä ja muiden oppijoiden oppimista voidaan seurata ja kommentoida. Komponentin listasivulla näkyvät opettajan luomien teemojen otsikot. Tiettyä teemaa klikkaamalla pääsee näkemään opettajan luoman ajatuskartan.

Teema ei ole Pakissa käytössä

Chat

Chat on Toolin sisäinen sovellus, joka mahdollistaa reaaliaikaisen keskustelun järjestelmään kirjautuneiden välillä. Chatiin voi luoda erilaisia keskustelun aiheita, keskusteluhuoneita, joten saman aikaisesti voidaan käydä useaa eri aihetta koskevaa keskustelua eikä toinen keskustelu häiritse ollenkaan.

Chat ei tee logeja käydystä keskustelusta - keskustelut eivät tallennu mihinkään järjestelmässä.

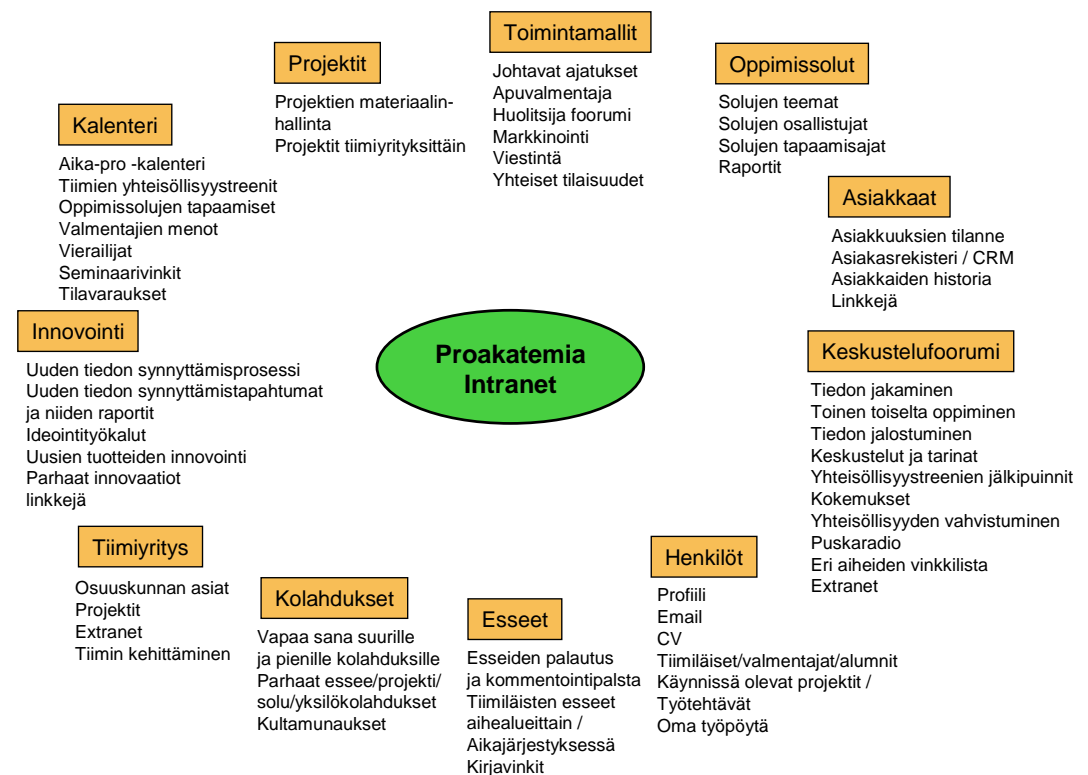
Chat ei ole Pakissa käytössä.

7 Humap Toolin ominaisuuksien soveltaminen

Jaana Hiltusen tekemä Ammattikorkeakoulun jatkotutkintotyö toimi ikään kuin tekemäni työn vaatimusmäärittelynä. Osa työssä ehdotetuista ominaisuuksista osoittautui tarkemman tutkimuksen alla turhiksi tai toisella tapaa suoritettaviksi.

Humap Toolin komponenttien muokkaaminen sekä nimeäminen proAkatemian kielelliseen kulttuuriin oli haastavaa sekä aikaa vievää - työtä tehneelle osapuolelle uusi järjestelmä oli omiaan viemään aikaa .

Seuraavaksi analysoin Hiltusen (2004) ehdotuksia proAkatemian oppimisalustan osioiksi.

Kuvio 2. proAkatemian verkkoympäristömalli (Hiltunen 2004: 121)

7.1 Henkilöt

”Henkilöt-osiossa on opiskelijat ja alumnit tiimeittäin sekä valmentajat. Henkilöt on hyvä voida järjestää myös aakkosjärjestyksessä tarvittaessa. Jokaisen henkilön kohdalla on itse päivitettävä profiili, joka sisältää yhteystiedot (linkki sähköpostiosoitteeseen), tämän hetkisen työpaikan tai tiimiyrityksen (linkki yrityksen www-sivuille), Proakatemiassa tehtyt/tekeillä olevat projektit ja niiden projektipäällikkyudet, harrastukset / mielenkiinnonkohteet, cv ja valokuva. Jokaisella on tässä osiossa lisäksi oma työpöytä, johon voi kerätä henkilökohtaista materiaalia. Omalle työpöydälle on määritelty henkilökohtaiset käyttäjätunnukset.” (Hiltunen 2004: 122)

Pakin käyttäjät ovat luoneet oman käyttäjäprofiilin akatemialaiset-komponenttiin oman tiimensä työtilaan. Jokaisen käyttäjän infokortti on jaettavissa proAkademia-tasolle. Akatemialaiset-komponentti muokattiin Henkilö-komponentista ja sen etusivulla ovat kyseisen tiimin edustajat lueteltuna sukunimen mukaan aakkosjärjestyksessä.

Käyttäjäprofiili sisältää henkilön yhteystietojen lisäksi tiimiyrityksen nimen. Myös ko. tiimiläisen kuva on mahdollista liittää profiiliin. Profiiliin kirjautuu myös aktiiviset projektit sekä projektipäällikkyudet. Nämä näkyvät, mikäli ne on projektin info-kotissa oikein määritelty.

Profiilikortissa on tällä hetkellä pääkentät nimetty seuraavalla tavalla:

- Osaamiseni ja ammatilliset vahvuuteni
- Osaamiseni kehittymisen suunnat ja haasteet
- Näin kuvailisin itseäni ihmisenä
- Yhteistyön tekijänä vahvuuteni ja heikkouteni

Osaamisen kehittymisen suuntaa pystytään pitämään mielenkiinnon kohteena tai kohteina. Tuohon kohtaan on tähän asti merkitty jokaisen tiimiläisen focus tai

mahdollinen tuleva focus. Erityistä kohtaa mielenkiinnon kohteille ei ole tällä hetkellä merkitty. En pidä sitä tällä hetkellä tärkeänä.

Omaan työpöytään pääse käsiksi sovelluksen oikeasta yläkulmasta. Oma työpöytä muistuttaa pitkälti omaa profiilikorttia, tosin data on esitetty eri järjestyksessä, lisäksi esillä on muitakin tietokenttiä. Omalle työpöydälle voi tuoda myös tiedostoja. Humap Toolin liitteet, viitteet ja linkitykset toimivat myös omalla työpöydällä.

ProAkatemian alumnit ovat lohkottu omaan työtilaansa ja alumnit pitävät yhteystietonsa ajan tasalla.

Kehitysehdotukset:

Tiimiläiset jakavat korttinsa proAkatemiatasolle. Tällöin on helpompi seurata akademia-tasolla henkilöiden kehittymistä. ”Tavoitettavuus” alumien osalta. Tässä yhteydessä on myös syytä mainita millä välineellä ja mihin aikaan henkilö on tavoitettavissa. Ohjausryhmä ottaa tarkempaan tarkasteluun onko profiilikorttien otsikkoja syytä tarkentaa, jotta saataisiin mahdollisimman täsmällisiä sekä keskenään vertailukelpoisia tietoja tiimiläisistä.

7.2 Tiimiyritys

”Tiimiyritys-osiossa on kaikki oman osuuskunnan toimintaan liittyvät asiakirjat ja tiimin kehittämiseen liittyvät yhteiset asiat. Lisäksi siinä on meneillään olevat projektit, joista on varattu omilla käyttäjätunnuksillaan olevat työtilat projekteille. Näihin työtiloihin on mahdollista antaa käyttäjätunnukset myös osuuskuntien asiakkaille, jolloin kysymyksessä on ulkoinen Extranet -toiminto.”
(Hiltunen 2004: 122)

Tiimit-komponentissa on lueteltuna tiimin kaikki jäsenet. Käynnissä olevat projektit on vastaavasti lueteltuna projektit-komponentin alla, vaikkakin jokaisen henkilökohtaiseen profiiliin tulee linkit käynnissä olevista projekteista.

Erillisiä käyttäjätunnuksia ei näihin osioihin ole olemassa. Mikäli komponenttiin on jollekin käyttäjärhmälle annettu oikeudet pääsee tämä ryhmä katsomaan tietoa oikeuksien mukaisesti.

Extranet-mahdollisuus on olemassa. Kolmannen tason työtiloja voidaan perustaa tiimin omaan työtilaan ja antaa asiakkaalle oikeudet päästä kyseiseen työtilaan. Toistaiseksi tätä ei ole tehty, sillä Pakki on haluttu pitää proAkatemialaisten oppimisen välineenä.

Osuuskunnan toimintaan liittyvät asiakirjat voidaan tuoda suoraan etusivulle tai tuoda ne tiimin profiliin.

Kehitysehdotukset:

Kolmannen tason työtilat voidaan ottaa käyttöön asiakkaiden palvelun lisäämiseksi, mutta tarpeen on tultava tiimiltä/tiimeiltä. Ohjausryhmä voi tarkistella erilaisia Extranetin soveltamistapoja sekä niiden soveltamismahdollisuuksia.

7.3 Asiakkaat

”Asiakkaat-osiossa on tärkeää olla kuvattuna kaikkien osuuskuntien asiakasrekisteri, joka muodostaa yhdessä Proakatemian asiakasrekisterin. Osuuskunnilla on oma CRM -järjestelmä, jossa asiakkaista on kirjoitettu enemmän tietoa. Sinne myös päivitetään asiakkaiden kanssa käymät keskustelut, muu asiakashistoria ja asiakkuuden tilanne (potentiaalinen asiakas, ostanut asiakas ja asiakkuus). Sieltä löytyy myös asiakkaan kanssa tehdyt projektit ja linkkejä asiakasta koskeville www-sivuille.” (Hiltunen 2004: 122)

Tiimeillä on omassa työtilassaan omat asiakasrekisterit. Toisilla tiimeillä on oikeudet muiden tiimien työtiloihin ja sitä kautta myös asiakasrekistereihin. proAkatemian omaa asiakasrekisteriä ei ole tarpeellista muodostaa.

Pakille ominaiseen tapaan asiakkaan tiedot voidaan jakaa proAkademia-tasolle, mutta en koe sille olevan todellista tarvetta. Mikäli tiimi on ottamassa yhteyttä uuteen asiakkaaseen, voivat he nopeasti tarkistaa muiden tiimien asiakasrekisterit.

Pakki toimii samalla myös tiimiyritysten asiakasrekisterinä. Pakkiin viedyt asiakkaat ovat lueteltuna Asiakkaat-kohdassa. Oletuksena asiakkaat ovat lueteltuna aakkosjärjestyksessä, mutta asiakkaat pystytään näyttämään esittämään myös viimeisen muokkauspäivämäärän osoittamassa järjestyksessä.

Asiakkaan kortissa voidaan kirjoittaa pieni kuvaus asiakkaasta. Yhteyshenkilöt-kohdassa kirjataan sekä asiakkaan, että tiimiyrityksen yhteyshenkilöt. Ko. asiakkaalle tehdyt projektit näkyvät suoraan asiakkaan profiilikortissa Asiakkaat-komponentissa edellyttäen, että projektit on merkitty asiakasprojekteiksi projektien profiilikortissa.

Linkit asiakasta koskeville Internetsivuille voidaan liittää asiakkaan profiilikorttiin lisätietoja kohtaan. Asiakkaan omalle www-osoitteelle on yhteystiedoissa varattu kohta. Asiakkaan profiilikortissa on myös yhteyspäiväkirja, johon voidaan merkitään otetut kontaktit sekä ajankohdat.

Asiakkuuden luokitusta ei ole tehty, sillä vielä ei ole muodostunut yhteistä kieltä asiakkuuden tilan kuvaamiseksi.

Kehitysehdotukset:

Asiakkuuden kuvauksen lisääminen sekä yhteisen kielten luominen asiakkuuden tilan kuvaamiseksi. Mielestäni asiakasrekisterit tulee pitää tiimien omina, vaikkakin muiden tiimien edustajat saavat nähdä ja tarvittaessa muokata asiakkaan tietoja.

7.4 Projektit

”Projektit-osiossa on luonnollisesti projektien materiaalinhallinta eli projektisuunnitelmat, projektiraportit, muistiot, asiakkaan kanssa käyty kirjeenvaihto ym. dokumentit. Tässä osiossa on myös lista tehdyistä ja meneillään olevista projekteista lyhyen kuvauksen kanssa. Kuvauksessa on yhteyshenkilönä projektipäällikkö. Projektipäällikkö-sanasta menee linkki suoraan Henkilöt -osion yhteystietoihin.” (Hiltunen 2004: 122)

Projekti-komponentin etusivulla on listaus käynnissä olevista projekteista. Tuttuun tyyliin tieto on esitetty aakkosjärjestyksessä, mutta tieto voidaan esittää myös käännetyssä aakkosjärjestyksessä tai edellisen muokkauskerran mukaisessa järjestyksessä tuorein muokkaus ensimmäisenä tai käännetyssä järjestyksessä.

Projektin nimeä klikkaamalla päästään projektin profiili-korttiin, jossa on lyhyt kuvaus, projektin tyyppi sekä mahdollinen asiakasorganisaatio kuvattuna. Profiilissa on kenttä, jossa on lueteltuna projektiryhmään kuuluvat henkilöt sekä projektipäällikkö. Kuten muissakin komponenteissa, projektiryhmän jäsenen nimeä klikkaamalla pääsee kyseisen henkilön profiiliin.

Perinteisessä word-muodossa projektisuunnitelmat voidaan tuoda liitetiedostona projektiprofiiliin, jolloin tiedosto on ladattavissa miltä tahansa työasemalta. Raportit, muistiot, kirjeenvaihto on mahdollista liittää liitetiedostoina projektikorttiin. Projekti-komponentti mahdollistaa projektinhallinnan suoraan projektin vaiheet-osiosta. Kaikki projektin osiot voidaan ajoittaa aikajanelle, ja tehtäville varatut kestot piirtyvät aikajanelle. Samalla voidaan seurata vaiheeseen varattua aikaa ja verrata sitä toteutuneeseen.

Projekti-komponentin kolmas ominaisuus on onnistuneisuus-kysely. Projektin onnistumisesta voidaan tehdä helposti projektiryhmän tai sitä seuraavan ryhmän keskuudessa kysely, jossa selvitetään kyseisen osion onnistumista sekä yleistä

fiilistä ko. tehtävässä. Tämä antaa projektipäällikölle uusia työkaluja johtaa projektia.

Kehitysehdotukset:

Jokaista projektityyppiä (tapahtuma, markkinointisuunnitelma, graafinen suunnittelu jne.) kohti yksi esimerkkiprojekti, jonka voi aina uuden projektin alkaessa monistaa. Tällöin saadaan esimerkiksi projektinhallinnan suunnasta katsottuna optimaalinen hyväksi havaittu tukirunko projektin suorittamiseen. Kaikki tehtävät projektit, vähäisimmätkin, merkitään Pakin projektikohtaan. Jatkoa ajatellen muodostetaan kokoajan portfolion muodostamisen kannalta profiilia. Projektitiedot tulee pitää täydellisinä ja kaikkiin kenttiin tulee täyttää tietoa. Hakukoneen käyttö helpottuu silloin huomattavasti – näin varmistamme sen, että tulevatkin jälkipolvet tulevat saamaan tuon tiedon mahdollisimman helposti.

7.5 Oppimissolut

”Oppimissolut-osiossa on kuvattu olemassa olevien solujen teemat esim. graafinen solu, tapahtumanjärjestäjäsolu, viestintäsolu, luovan kirjoittamisen solu ja taloussolu. Lisäksi jokaisen solun yhteydestä löytyy lista kyseisen solun osallistujista ja solujen päivitetty tapaamisajankohdat. Solut voivat tallentaa tähän osioon tapaamisista muistiota, jotka ovat kaikkien nähtävillä. Näin oppimissoluissa käydyt keskustelut ja mahdollinen hiljaisen tiedon siirtäminen tulee samalla dokumentoitua. Myös valmentaja pystyy näin paremmin seuraamaan solujen tilannetta ja ohjaamaan solun toimintaa tarvittaessa.”
(Hiltunen 2004: 123)

Oppimissoluja kuten myöskään muita soluja ei ole tällä hetkellä Pakissa kirjattuna ollenkaan. Solut olisi mahdollista luoda parhaiten proAkademia-tasolle luoden tiimiyritysten rinnalle uusia ”tiimejä”, jotka koostuvat solun jäsenistä. Tällöin jokaisen akatemialaisen profiiliin päivittyvät tiimit kohtaan myös solut sekä oppimissolut, joissa henkilö on mukana.

Samalla kun luodaan uusi tiimi jokaiselle solulle, voidaan luoda uusi keskustelualue, jossa voidaan käydä juuri kyseistä solua kiinnostavaa keskustelua.

Solujen tapaamisajankohdat voidaan merkitä kalenterikomponentissa. On mahdollista lisätä kalenterimerkintä myös suoraan vain tiettyjen henkilöiden kalenteriin. Kuten tiimikomponentin ominaisuuksiin kuuluu, voidaan kaikkiin tiimi-komponentin alla oleviin tiimeihin liittää tiedostoja.

Tapaamismuistioita varten suosittelen solun luovan Jalostamoon oman aiheen, jossa aina jokaisen tapaamiskerran muistio on oma vaiheensa. Tällöin aiheen oikealla puolella voidaan käydä keskustelua, joka liittyy suoraan ko. tapaamiseen. Seuraavan tapaamisen keskustelu muodostaa oman kokonaisuutensa. Kuitenkin samalla Jalostamossa pysyy vain yksi kokonaisuus, eikä Pakki tietoalkioiden määrä paisu kaaosmaiseksi.

Kehitysehdotukset:

Luodaan solujen mukaiset uudet ”tiimit”. Tällöin solujen seuranta solujen helpottuu.

7.6 Esseet

”Opiskelijat voivat suoraan palauttaa esseensä tähän osioon valmentajille sähköisesti. Valmentajat voivat kommentoida esseet halutessaan myös verkossa. Sen jälkeen opiskelijat voivat tallentaa esseensä hakemistoon, josta esseet ovat haettavissa aikajärjestyksessä ja aihealueittain. Tällöin ne ovat kaikkien proakatemiaalaisten luettavissa milloin tahansa ja tiedon siirtäminen parantuu huomattavasti. Tässä osiossa on myös varattuna palsta valmentajien ja opiskelijoiden omille kirjavinkeille.” (Hiltunen 2004)

Aikaisemmin Esseet-komponentiksi muokattiin Toolin materiaali-komponentti. Jokaisella tiimillä oli oma komponenttinsa käytettävissä. Kuitenkin tällä tavoin ei päästy kohti avoimuutta sekä tiimien välistä yhteistyötä.

Materiaalikomponentin ei antanut kaikkea mahdollista tukea proAkatemian käyttötarkoituksiin, sillä kirjaesseistä käytävä keskustelu ei ollut luontevaa.

Tiimien välistä kanssakäymistä pyrittiin lisäämään laittamalla Essee-komponentti toimimaan vain proAkademia työtilassa. Tällä kertaa Jokeri-komponentti muunnettiin Essee-komponentiksi (Jokeri on tiimien työtasolla nimellä Jalostamo).

Uusi Essee-komponentti mahdollistaa esseiden syöttämisen kappaleittain, siis loogisina pienempinä kokonaisuuksina. Essee-kappaleiden oikealla puolella voidaan käydä keskustelua Jalostamon tyyliin keskustelun pysyessä samoin loogisissa kokonaisuuksissa - Kommentti tai keskustelun avaus pystytään kohdistamaan helpommin johonkin tiettyyn esseen osaan.

Esseiden lisääminen Toolin Jokeri-komponenttiin Materiaali-komponentin sijasta hankaloittaa jonkin verran esseiden arkistointia ja erottamista toisistaan. Materiaali-komponentissa hakuominaisuudet oli mahdollistettu myös kirjallisuusluokan mukaan - Jokeri-komponentissa tämä on mahdollista, mutta se on toteutettu hieman eri tavalla.

Esseet-komponentin (Jokeri) kentät on muutettu siten, että yhteen osioon lisätään proAkatemian perinteisellä tavalla esseen ja esseen kirjoittajan nimi sekä kirjan nimi, kirjailija, proAkatemian kirjaluokitus ja kirjasta saatavat kirjapisteet proAkatemiassa.

Kun edellä mainitut tiedot ovat kunnossa voi haun suorittaa Essee-komponentissa pikahakulaatikosta käsin esimerkiksi kirjoittamalla luokituksen nimi (esim. markkinointi). Haun jälkeen ruudulle listataan kaikki esseet, joiden luokitus on markkinointi tai muussa kohdassa, kuten esseen tai kirjan nimessä mainitaan sana markkinointi. Samalla tekniikalla pystytään hakemaan jonkun tietyn proAkatemialaisen esseet - hakusanana on tällöin proAkatemialaisen koko nimi.

Kehitysehdotukset:

Essee-palstan leveyttä tulisi pystyä muuttamaan kapeammaksi oman lukumieltymyksen mukaan. Tämä helpottaisi huomattavasti lukemista.

7.7 Innovointi

”Innovointi-osiossa on eri ryhmien tekemien uuden tiedon synnyttämistapahtumien raportit sekä aikataulut ja paikat missä uuden tiedon synnyttämistapahtumia voi seurata. Siellä voi myös olla prosessityökalu esim. uusien tuotteiden innovointia varten. Prosessityökaluun on käyttäjäoikeudet vain määritellyllä joukolla. Valmentajat voivat kehittää esim. Proakatemian toimintaa esittämällä verkkoympäristössä tiettyjä aiheita, joihin jokainen voi kommentoida parhaaksi kokemallaan ajalla ja tavalla. Tämä kehittämistyö ei sido ketään tiettyyn aikaan ja paikkaan ja jokaisella on yhtäläinen mahdollisuus vaikuttaa Proakatemian kehittämiseen prosessityökalun avulla. Osiossa on näkyvillä myös historian parhaat innovaatiot, ideointityökaluja ja linkkejä luovuutta rakentaville www-sivuille. ” (Hiltunen 2004: 123-124)

Synnytsraporteille ei ole toistaiseksi omaa paikkaa, kuten ei muillekaan liitetiedostoille. Kuitenkin Esseet-komponenttia voidaan kehittää eteenpäin muuttamalla sen nimi Esseet/materiaalit –nimiseksi. Tällöin jo olemassa olevien esseeluokitusten rinnalla voitaisiin luoda materiaalit-kokonaisuus, johon voisi tuoda esimerkin synnytsraportit.

Jaanan esittämä prosessityökalu on olemassa omana komponenttinaan, kuitenkin käyttötarkoitus on hivenen toisenlainen.

Innovointi on Pakissa suunniteltu Jalostamo-komponentissa, joka on alunperin suunniteltu prosessikirjoittamisen työkaluksi. Jalostamon avulla voidaan kirjoittaa esimerkiksi yhteisesseetä tehokkaasti, sillä kirjoittaminen ei sido kirjoittajia samaan paikkaan tai aikaan.

Hiltusen esittämät historian parhaat innovaatiot sekä linkit luovuutta rakentaville www-sivuille voidaan liittää mihin tahansa Pakin osioon, kenties nämä olisi hyvä olla proAkademia-työtilan jalostamossa.

Ideointityökaluina voi toimia jälleen mikä tahansa komponentti, Jalostamo, kolahdus-komponentti sekä keskustelualue etunenässä.

Opiskelijoiden tulee itse aktiivisesti etsiä tietoa. Mikään ei kuitenkaan sulje pois sitä mahdollisuutta, että yksittäinen opiskelija toisi Pakkiin tietoa, mistä uskoisi olevat muillekin, tai pelkästään muille tietoa. Uusista ideoista voidaan aina luoda uusi keskustelun aihe, tai avata jalostamoon uusi prosessi, uuden tiedon synnyttämiseksi. Pakki tarjoaa mahdollisuuden myös opiskelijavetoiseen koulutukseen. Jos joku kokee kolahduksen ja saa muut syttymään aiheesta on tuloksena mahdollisesti jotain uutta.

Kehitysehdotukset:

Innovointitarkoituksessa kannattaa hyödyntää Pakin kaikkia ominaisuuksia.

Jalostamo toimii prosessikirjoittamisen lisäksi mainiosti myös ideointityökaluna.

Mikäli käytävän dialogin joukosta nousee uusi kokonaisuus, voidaan se lohkaista omaksi kokonaisuudekseen uutena vaiheena. Tieto löytyy silloin samasta kohtaa, mutta uusi vaihe antaa jälleen enemmän mahdollisuuksia ideointiin.

7.8 Toimintamallit

”Toimintamallit-osioon kuuluu Proakatemian yhteisiä asioita, kuten johtavat ajatukset (arvot, visio, missio, strategia, pelisäännöt ym.), apuvalmentajan Proakatemian kehittämiseen liittyvät asiat ja jokaisen tiimiyrityksen henkilöistä kootun ”huolitsija foorumin” oppimissoluraportit, jotka koskevat nimenomaan Proakatemian kehittämistä ja tiimien kehittämistä. Lisäksi siellä on kaikki Proakatemian markkinointiin liittyvät materiaalit ja suunnitelmat (sisältäen talotyylioppaan ja markkinointisuunnitelman) sekä viestintään ja tiedottamiseen liittyvät materiaalit (sisäinen tiedotelehtinen Tömpsy sekä muut sisäiset ja ulkoiset tiedotteet). Myös Proakatemiassa olevista yhteisistä tapahtumista on tietoa tässä osiossa. Niitä ovat mm. syntymäpäivät, vanhempainilta, uusien opiskelijoiden kastajaiset, avoimet ovet, asiakastilaisuudet, valmistuvien opiskelijoiden potkijaiset, pikkujoulut, Proakatemia-päivät, laivaseminaarit ja Pilke -hyväntekeväisyystapahtuma.” (Hiltunen 2004: 124)

ProAkatemian johtavat ajatukset, visio, missio sekä arvot voidaan esittää suoraan proAkatemia-työtilan etusivulla. Tietoa ei kannatta piilottaa luomalla uutta keinotekoista ”kaikki akatemialaiset” –tiimiä.

Nämä kaikki voitaisiin esittää myös esseet/materiaalit-sivulla, mutta Pakissa ei ole selvää tiedostonlatausosiota, vaan järjestelmään ladatut tiedostot voidaan liittää lähestulkoon mihin tahansa

Hiltusen luettelemat ajankohtasitoiset tapahtumat sekä muut kokonaisuudet voitaisiin esittää myös Jalostamossa yhden aiheen alla otsikoituna vaikka ”proAkatemian tärkeät päivämäärät sekä tapahtumat”. Tällöin nämä

kokonaisuudet kannattaa vaiheistaa jokaisen eri tapahtuman tai päivämäärän mukaan omina vaiheinaan ajankohdan mukaan järjestettynä. Tällöin voidaan käydä keskustelua kustakin tapahtumasta omana kokonaisuutenaan. Samalla pysytään kuitenkin ajan tasalla seuraavasta tapahtumasta, jolloin vältytään kalenterin selaamiselta.

Kehitysehdotukset:

Hiltusen ehdottamaa toimintamallit-kokonaisuutta ei tarvita, sillä pakki mahdollistaa asioiden esittämisen myös toisella tavalla.

7.9 Keskustelufoorumi

”Keskustelufoorumi-osion tarkoituksena on nimenomaan tiedon ja kokemusten jakaminen, keskusteleminen verkossa ja tarinoiden kertominen. Tarinat ovat tehokkaita oppimisen kannalta. Tällä tavoin hiljainen tieto välittyy koko Proakatemiaan, ei vain yhden tiimin sisällä. Jos verkossa saadaan käytyä aitoa dialogia, tapahtuu samalla toinen toiselta oppimista ja tiedon jalostumista. Yhteinen keskustelu myös vahvistaa proakatemiaalaisten yhteisöllisyyden tunnetta ja kulttuuria. Keskustelufoorumissa voi olla tiettyjä osioita Extranet -ympäristössä, jolloin keskustelun voi avata myös alumneille, yhteistyötahoille ja asiakkaille. Keskustelufoorumin aiheita voi olla esim. yhteisöllisyystreenien ja projektien jälkipuinnit, Proakatemian virallinen puskaradio, vinkkilistoja eri aiheista.” (Hiltunen 2004: 124)

Keskustelualue on liitetty tiimi-komponentin alle. Näin pystytään pitämään tiimikohtaisina. Jokaisessa työtilassa on oma tiimi ja sitä kautta keskustelualueensa. Myös proAkademia-työtilassa pystyy käymään keskustelua.

Vaikka kaikilla proAkatemialaisilla on oikeudet päästä toisten tiimien keskustelualueisiin, on havaittu, että toisten tiimien työtiloissa ei käydä. Tietysti tiimikohtaisissa foorumeissa käydään keskustelua, joka koskettaa vain ko. tiimiä. Toisaalta tiimikohtaisella keskustelualueella saatetaan käydä myös

keskustelua, josta kaikkien olisi syytä olla tietoisia. Asennekasvatus on jälleen avain asemassa keskustelujen seuraamisessa.

Keskustelua voidaan käydä luontevasti myös Jalostamossa, johon kannattaakin vielä isompia kokonaisuuksia ja keskustelua, jolla on selvä määränpää. Myös tilanteissa, joissa tarvitaan pohjustusta keskustelun käynnistämiseksi on Jalostamon käyttö suotavaa.

Tähän mennessä keskusteluosio on ollut kenties pakin käytetyin osio. Keskustelu on pidetty pitämään kohtuullisen vapaana, ohjausta se suhteen autoritääriseltä tasolta ei ole tullut. Tiimit toimivat pitkälti itseohjautuvasti ja aina löytyy joku, joka palauttaa keskustelun takaisin raiteilleen, toisaalta joskus keskustelun pitää antaa rönsyillä – sillä tavoin pystytään luomaan uutta.

Kehitysehdotukset:

Hiltusen ehdottamaa Extranet-osiota en toistaiseksi puolla. Pakki on vielä tuore järjestelmä proAkatemialla, eikä sen käyttö ole vakiintunut vielä kaikkien päivittäiseen työntekoon ja/tai työskentelyyn. Kuitenkin alumnien omassa työtilassa voi käydä keskustelua jo nyt.

Asennekasvatusta sekä rohkaisua tiimirajat ylittävään keskustelualueen käyttöön. Jokaisessa tiimissä voisi olla viikoittainen tai kuukausittainen keskustelun ohjaamiseen ja provosointiin nimetty tiimiläinen. Hänen tehtävänä on aktiivisesti toimintakautensa aikana tuoda uusi näkökulmia keskusteluun. Kenties tällaisen toiminnan kautta keskustelu saadaan pidettyä kiivaana ja samalla totuttaa käyttäjiä käyttämään Pakkia aktiivisemmalla otteella.

7.10 Kalenteri

”Kalenteri-osioon voi merkitä kaikki tiedot, mitä tällä hetkellä on Proakatemian ilmoitustauluilla (Aikapro:ssa). Niitä ovat esim. tiimien yhteisöllisyystreenit, oppimissolujen tapaamiset, Proakatemian yhteiset tapahtumat, projektien deadlinet, vierailijat, vinkit seminaareista, valmentajien menot ja tilavaraukset.” (Hiltunen 2004: 124)

Kalenteri-komponentti mahdollistaa kaiken tämän. Keväällä 2005 sovitussa pelisäännöissä sovittiin, ettei landejen (yhteisöllisyystreenien) aikoja kirjata kalenteriin. Kuitenkin keväällä 2005 tapahtuneen proAkatemian muuton jälkeen lienee tarpeellista pitää kirjaa tiimien treeniajoista, sillä proAkatemialle myönnetty aika treenikäytössä olevaan huoneeseen on pienempi kuin mitä tiimien tarve oikeasti on.

Lienee siis järkevää, että jatkossa proAkademia-työtilan kalenterissa pidetään treenipäivämääristä tarkkaa kuria. Lisäksi tuohon lisätään proAkademiaa koskevia ajankohtia kuten proViserryksen ajankohdat, kirjapisteiden tarkistusajankohdat sekä muut yhteiset tapahtumat. Seminaariajankohdat kannattaa ehdottomasti viedä myös proAkatemian kalenteriin.

Tiimiä koskevat ajankohdat viedään jatkossa tiimikohtaisten tilojen kalenteriin. Kalenteriin merkittäviä ajankohtia voivat olla esimerkiksi osuuskunnan kokoukset, osuuskunnan kehittämiseen tähtäävien solujen kokoontumisajat sekä synnytysten ajankohdat. Myös projektien tärkeitä päivämääriä kannattaa kirjata tuonne.

Oman tiimin kalenterin seuraamisen lisäksi täytyy seurata myös proAkademia-tason kalenteria. Tämä on tehty helpoksi, sillä proAkademia-tason etusivulla on merkittynä 5 seuraavaa kalenteritapahtumaa.

Kehitysehdotukset:

Seuraavien kalenteritapahtumien määrä kannattaa kasvattaa viidestä kymmeneen. ProAkatemian yhteisten tapahtumien merkitseminen on jatkossa apuvalmentajien sekä valmentajien vastuulla. Mikäli kyseessä on Akatemian yhteinen projekti toimii projektin päällikkö tai tiedottaja ajankohdan Pakkiin viejänä.

8 Yhteenveto ja johtopäätökset

Informaatio on dokumenteissa, netissä sekä muissa vastaavissa. Tieto pitää poimia informaation seasta. Osaaminen on ihmisissä. Se, joka osaa poimia tiedon informaatiosta on vahvoilla. Ongelmaksi tuleekin juuri se, että saadaanko ihmisen osaamista mallinnettua, dokumentoitua, jotta jälkipolvet saisivat nauttia tästä tiedosta.

Uuden tiedon esittäminen

Pakkia on arvostelut siitä, ettei sinne edellisen kirjautumiskerran jälkeen lisättyä tietoa ole helposti saatavilla. Useilla foorumisoftilla on ominaisuus, joka mahdollistaa edellisen kirjautumisen jälkeen tulleiden uusien viestien listauksen. Tämä lista on helppo käydä läpi. Pakissa vastaavaa ominaisuutta ei ole. Aikaa kuluu siis eri työtiloissa eri komponenttien läpikäymiseen.

Uskon että Tooliin on mahdollista lisätä vastaava ominaisuus, joka tunnistaa edellisen kirjautumisen kerran jälkeen muokattujen tietojen näyttämisen. Tämän voisi hoitaa muutamallakin erilaisella tavalla. Päätilassa voisi muuttuneet tietueiden linkit näyttää eri värillä kuin normaalisti. Toinen vaihtoehto on linkin päässä oleva linkkilista, jossa on lueteltuna kaikki muuttuneet tiedot. Linkki olisi määriteltynä tarkasti, jolloin siitä ilmenisi alue, jossa ko. tietue on (Jalostamo, Projekti jne.) muokkaaja sekä muokkaamisajankohta. Tietenkin viimeisenä on linkki ko. tietueeseen.

Työtilat

Tiimien henkilökohtaiset työtilat ovat äärimmäisen hyvä asia ja lyhyen käyttöajan kuluessa tämä on havaittu hyväksi. Kuitenkin nykyinen työtilojen välisten ”virtuaalitiimien” luominen on luotu hankalaksi. Vaikka käyttäjän profiili on jaettu toiseen tiimiin ei häntä pystytä lisäämään tiimin kokoonpanoon.

Tämä olisi äärimmäisen suotavaa tammikuussa jatkuvien focussolujen (tiettyyn aiheeseen erikoistunut oppimisen pienryhmä) muodostuessa. Tällöin olisi helppo seurata mihin focussoluun jokainen proAkatemialainen kuuluu, kun jokaisen profiilikorttiin tulisi merkintä oman tiimin lisäksi myös soluista.

Tiimin sisäisten solujen merkintä ei ole hankalaa, ongelma esiintyy vasta tiimien välisiä soluja muodostettaessa.

Pakin laajuus

Pakin ongelmaksi mielestäni on muodostunut sen laajuus. Komponenttien määrä ei ole ongelma. Päinvastoin, määrä on mielestäni nyt juuri sopiva. Hankalaksi ja ennen kaikkea hitaaksi Pakin käytön tekee muiden tiimien ja proAkatemian päätason välillä pallottelu. Tiedon löytyminen voi olla hankalaa. Tajusin tämän ongelman kuullessani tiimiläiseltäni, että Pakissa saattaa vierähtää jopa tunti kirjautumisen jälkeen. Kuitenkaan tämä käyttö ei näy Pakissa millään tavalla. Tämän käyttösession aikana käyttäjä ei ole vielä onnistunut tuottamaan uutta tietoa Pakkiin, vaan aika on kulunut muiden tuottaman uuden tiedon selailuun.

Into oppimiseen on (ainakin kyseisellä tiimiläisellä) kova, mutta laantuuko into, mikäli tiedon hakemiseen tuhrautuu tunti päivässä - vain todetakseen, että uutta tietoa ei olekaan tullut?

Tarkemman tiedustelun jälkeen todelliseksi ongelmaksi ilmenikin käyttökokemuksen puute. Kyseinen käyttäjä ei käsittänyt kunkin tapahtuman perässä olevaa ajankohtaa, joka on edellinen muokkaamisajankohta, ei luomisajankohta. Tästä syystä hän kävi aina kaikki keskustelunaiheet, asiakkaat sekä projektit lävitse, vaikkei niihin olisikaan tehty muutoksia edellisen kirjautumiskerran jälkeen.

Alumnit

Jotta Pakki pysyisi yhteydenpitovälineenä proAkatemiasta valmistuneisiin tulee ratkaisevaa olemaan niiden tiimien aktivointi, jotka ovat opiskeluaikanaan käyttäneen Pakkia. Pelisääntökeskustelussa sovittiin, että proAkademia-tila sekä tiimien työtilat ovat vain proAkatemialla opiskelevien käytettävissä. Kuitenkin miten voidaan olettaa alumnien pysyvän kiinnostuneina proAkatemian mikäli he eivät pääse osallistumaan käytävään keskusteluun aktiivisesti? Voiko koulutetuille tiimeille antaa suuremmat oikeudet Pakin käyttöön kuin kouluttamattomille? Voisiko alumneja aktivoida tekemällä heistä opiskelijoiden mentoreita?

Pitämällä profiilikorttinsa ajankohtaisina ja tehtyjen projektien ollessa tarkkoja voitaisiin helposti löytää samoista asioista kiinnostuneita henkilöitä ja muodostaa helposti mentorointipareja.

Koska kaikilla tiimeillä on täydet muokkaamisoikeudet kaikkiin muiden tiimien tietoihin on tärkeää säilyttää luottamus. Luottamus on ollut kautta aikojen proAkatemialle luonteista ja ennen kaikkia arvojen mukaista. ProAkatemialla kannustetaan avoimuuden kulttuuriin ja tiedon jakamiseen. Eri kokonaisuuksien pimentäminen muilta tiimeiltä ei opeta eikä kasvata.

9 Lähteet

- Alasilta, A. 2000 Verkkoajan viestintä. Helsinki: Kauppakaari Oyj
- Auer & Pohjonen 1995. Teoksessa Pohjonen (toim.) Teknologia koulutuksessa. Juva: WSOY
- Hiltunen, Jaana 2004. Intranet sisäisen viestinnän ja hiljaisen tiedon siirtämisen välineenä yhteisöllisessä oppimisessa Proakatemiassa. Tampereen AMK Liiketalouden Pk-sektorin yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen jatkokoulutusohjelman tutkintotyö. Tampere. HumapTool. [online] [viitattu 2.6.2005].
www.humaptool.com/fi
- Jussila, Markku & Leino, Antti 1999. Net. Verkkoviestinnän käsikirja. Hämeenlinna: Inforviestintä
- Kettunen, Sami. Tietojärjestelmän ostaminen – käytännön opas yrityksille. Porvoo: WSOY
- Kiviniemi 2005. Teoksessa Luoto, Ilkka & Leppisaari Irja (toim.) 2005 Kasvamassa Verkko-opettajuuteen. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy
- Kuivalahti, Tatu & Luukkonen, Jussi 2003. Intra. Hämeenlinna: Inforviestintä
- Leino, Leino, Vaara-Sjöblom 2005. Teoksessa Luoto, Ilkka & Leppisaari Irja (toim.) 2005 Kasvamassa Verkko-opettajuuteen. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy
- Matikainen, J (toim.) 2003. Oppimisen ohjaus verkossa. Helsinki: Palmenia-kustannus
- Matikainen, Janne 2002. Tuoko se sitten bisnestä? Internetiin ja virtuaaliseen oppimisympäristöön asennoituminen pk-yrityksissä. Helsinki: Palmenia-kustannus
- Metsämäki, Markku, Verkkopalvelun suunnittelu. 2000. Oy Edita Ab. Helsinki 2000
- Pedley, Paul 1999. Intranets and push technology: creating an information-sharing environment. London: Aslib, cop.
- Rouselle, Eric 1995. Teoksessa Pohjonen (toim.) Teknologia koulutuksessa. Juva: WSOY
- Rope, Timo & Vesanen, Jari 2003. 100 keinoa hyödyntää Internetiä. Juva: WSOY
- Siukosaari, Anssi 1999. Verkkoviestinnän opas. Helsinki: Tietosanoma Oy
- Tiimiakatemia - Synnytämme rohkeasti tiimiyrittäjiä! [online] [viitattu 18.9.2005].
www.tiimiakatemia.net